

YAŞLI YETİŞKİNLERLE KATILIMCI YAKLAŞIMLAR

PAAR-NET AÇILIŞ KONFERANSI BİLDİRİLERİ NİSAN 17, 2024 KRAKOW POLONYA

Bu yayın, COST (Bilim ve Teknolojide Avrupa İşbirliği) tarafından desteklenen COST Action CA22167 çalışmasına dayanmaktadır.

COST (Bilim ve Teknolojide Avrupa İşbirliği), araştırma ve yenilik ağları için bir finansman ajansıdır. Aksiyonlarımız, Avrupa'daki araştırma girişimlerini birbirine bağlamaya yardımcı olur ve bilim insanlarının fikirlerini meslektaşlarıyla paylaşarak geliştirmelerini sağlar. Bu da onların araştırmalarını, kariyerlerini ve yenilikçiliklerini geliştirir.

www.cost.eu

Funded by
the European Union

PAAR-Net, AB tarafından finanse edilen bir COST Aksiyonudur ve resmi ismi CA22167: Yaşlı Yetişkinlerle Katılımcı Yaklaşımlardır. PAAR-Net, yaşlı yetişkinleri bilimsel araştırma, politika oluşturma ve uygulamaya dahil etmenin yollarını yeniden şekillendirmeye odaklanmaktadır. PAAR-Net, yaşlanan toplumların karmaşık zorluklarını ele almak için yaşlı yetişkinlerin, özellikle de sosyal dışlanma riski altında olanların bilgi ve deneyimlerinden yararlanarak kapsayıcı sosyal yeniliği teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bir ağ oluşturma çerçevesi olarak, hem daha geniş Avrupa'dan hem de dünyanın başka yerlerinden akademisyenleri ve yaşlı ve genç yenilikçileri bir araya getirmektedir.

PAAR-Net, eğitilmiş uzmanlar, tipik olarak akademisyenler ve tecrübeli uzmanlar, 65 yaş ve üzeri yaşlı yetişkinler arasında işbirliğini vurgulayan katılımcı yaklaşımları savunmaktadır. Göçmen, mülteci ve azınlık geçmişi olanların yanı sıra daha düşük sosyo-ekonomik statüye, sağlık sorunlarına ve erişim sorunlarına sahip olanlar da dahil olmak üzere toplumun çeperlerinde yer alan yaşlı yetişkinleri aktif olarak dahil etmeye çalışmaktadır. Katılımcı yöntemler, araştırma hedeflerinin belirlenmesinden araştırma bulgularının yaygınlaştırılması ve değerlendirilmesine kadar araştırma sürecinin tüm aşamalarına yaşlı yetişkinleri aktif olarak dahil ederek geleneksel araştırma modellerinin ötesine geçmeyi amaçlamaktadır.

Değişim İhtiyacı

Yaşlı yetişkinlerin araştırma çabalarına dahil edilme şeklinde önemli boşluklar vardır. Birçok araştırma girişimi, yaşlıların katılımını veri toplama süreci ile sınırlama eğilimindedir. Bu girişimler, araştırma sorularının şekillendirilmesinde, verilerin ve sonuçların yorumlanmasında yaşlıların potansiyel katkılarına göz ardı etmektedir. Bu, yaş klişelerini sürdürmekte ve yaş ayrımcılığına yeterince meydan okumamaktadır. Ayrıca, yaşlıların sahip olduğu bilgi birikiminden de yararlanılamamaktadır.

Ayrıca, politika ve uygulamalar yaşlı yetişkinleri süreçlerine dahil etmeye çalışsa da, özellikle sosyal dışlanma riski altında olanlar için anlamlı bir katılım sağlamaktan uzaktır. Bu bakımdan yeni yaklaşım ve metodolojilere ihtiyaç duyulmaktadır. Dahası, araştırma, politika ve uygulama arasında bağlantı boşlukları vardır.

Neden Önemli?

PAAR-Net, katılımcı yaklaşımları savunarak daha kapsayıcı, adil ve sürdürülebilir toplumlar yaratmayı amaçlamaktadır. Yaşlı yetişkinlerin araştırma, politika geliştirme ve uygulama süreçlerine dahil edilmesi, çözümlerin onların ihtiyaçlarına, deneyimlerine ve isteklerine daha uygun olmasını sağlar. Bu, yalnızca daha etkili politikalara yol açmakla kalmaz, aynı zamanda farklı bağlamlarda ve yetki alanlarında yaşlı yetişkinler için sosyal adaleti ve eşitliği de teşvik eder.

PAAR-Net, yaşlı yetişkinleri güçlendirmeyi, yaş ayrımcılığına meydan okumayı ve yaşlanan toplumlarda olumlu değişimi teşvik etmeyi amaçlayan ileri görüşlü bir girişimi temsil

etmektedir. PAAR-Net, işbirliği ve inovasyon yoluyla dünya çapında yaşlı yetişkinler için daha kapsayıcı bir geleceğin önünü açmayı amaçlamaktadır.

Bu belge, 16.04 - 17.04.2024 tarihleri arasında Krakow'da düzenlenen PAAR-Net açılış konferansında sunulan seçilmiş araştırmaları derlemektedir. Değerli görüşleri ve özverileri için tüm katılımcılara ve katkıda bulunanlara şükranlarımızı sunarız.

Bu katkıların değerli içgörüler sağlamasını ve alanımızda daha fazla tartışma ve araştırmayı teşvik etmesini umuyoruz. Yaklaşan etkinlikler ve işbirliği fırsatları için lütfen PAAR-Net ile bağlantıda kalın. Web sitemizi ziyaret edin: paar-net.eu

Yasal Uyarı: Bu belge DeepL kullanılarak çevrilmiştir. Doğruluğu hedeflemiş olsak da, çeviride bazı nüanslar kaybolmuş olabilir. Herhangi bir hata veya net olmayan bölüm fark ederseniz, lütfen contact@paar-net.eu adresinden bizimle iletişime geçmekten çekinmeyin.

İçerik:

Çalışma Grubu 1	4
Charlotte Gruber, Avusturya	4
Heidi Kaspar, Bern Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, İsviçre	6
Bojana Matejic, Belgrad Üniversitesi, Sırbistan	8
Isabelle Tournier Univ Paul Valéry Montpellier 3, Fransa	10
Çalışma Grubu 2	13
Fifi Kvalsvik & Marianne Storm, Halk Sağlığı Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Stavanger Üniversitesi, Norveç	13
Marion Scheider-Yilmaz, PACTE Laboratuvarı, Grenoble Alpes Üniversitesi, Fransa	15
Charles Waldegrave, Giang Nguyen, Monica Mercury, Catherine Love, Chris Cunningham, Aile Merkezi Sosyal Politika Araştırma Birimi, Lower Hutt, Wellington, Yeni Zelanda	17
Çalışma Grubu 3	21
Leen Broeckx, LiCalab, Belçika	21
Sonay Caner-Yıldırım, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Türkiye	23
Cecilia Sik-Lanyi, Macar Araştırma Ağı, Pannonia Üniversitesi, Veszprem, Macaristan	25
Herrero MT, Reynaldos B, López-Arce N, Gonzalez-Cuello AM, Fernández-Villalba E, Klinik ve Deneysel Sinirbilim (NiCE). Yaşlanma Araştırmaları Enstitüsü. Tıp Fakültesi. Murcia Üniversitesi. Murcia, İspanya	29
Krzysztof Klincewicz, Sosyal Sorumluluk Sahibi Yenilikler Merkezi, İşletme Fakültesi, Varşova Üniversitesi, Polonya	33
Arlind Reuter, Doktora Lund Üniversitesi, İsveç	35
Alexander Bajwa Kucharski, M.A. Çalışma ve Teknoloji Enstitüsü, Almanya	38
Çalışma Grubu 4	41
Sandra Staudacher, PhD, MA, Institut für Pflegewissenschaft, Basel, İsviçre	41
John Andersen, İnsan ve Teknoloji Bölümü. Roskilde Üniversitesi Danimarka.	44

Çalışma Grubu 1

WG 1

Health, Care & Support

Çalışma Grubu 1, özellikle refah, iyi olma hali ve genel yaşam kalitesine odaklanarak, toplumda ve diğer ortamlarda yaşayan yaşlı yetişkinlerle katılımcı yaklaşımlar hakkında araştırma ve uygulamada birlikte bilgi üretimine odaklanmaktadır. Çalışma grubu, katılımcı yaklaşımlara dahil olan kişilerin olası sağlık durumları ve kısıtlamalarından ziyade yaşam uzmanlıklarını ve güçlerini ön plana çıkaran kapsayıcı bir bakış açısını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Tereza Tereza Menšíková & Dianne Seddon bu gruba liderlik etmiş ve Krakow'da WG1 oturumunu düzenlemiştir.

Bu oturumda aşağıdaki konuşmacılar sunum yapmıştır: Charlotte Gruber, Heidi Kaspar, Bojana Matejic ve Isabelle Tournier.

Charlotte Gruber, Avusturya

Sosyal Olarak Dışlanmış Yaşlı Yetişkinler: Sesler ve Deneyimler. Ortak yaratıcı olarak kişisel kayıtlar ve sonuçlar

Sosyal Dışlanmış Yaşlı Yetişkinler araştırma programı: Sesler ve Deneyimler -SEVEN, sosyal dışlanmadan etkilenen yaşlı yetişkinlerin deneyimleri hakkında bilgi edinmek için bir vatandaş bilimi yaklaşımı uygulamıştır. Hükümetler tarafından alınan tedbirler ve yeni geliştirilen politika ve hizmetler, yaşlı yetişkinlerin farklı ihtiyaçlarına uygun ve erişilebilir olmalıdır.

SEVEN, toplum çeperine itilmiş toplumların çok paydaşlı araştırma süreçlerine dahil etmek için yenilikçi bir yaklaşım olan katılımcı-ses çerçevesini uygulamıştır.

SEVEN'in üç hedefi vardı:

- Sosyal olarak dışlanmış yaşlı yetişkinlerin deneyimlerini, beklentilerini ve ihtiyaçlarını yakalamak
- Sosyal olarak dışlanmış yaşlı yetişkinlerin bakış açılarını ifade etmelerini kolaylaştırmak, böylece onları ve öz savunmalarını güçlendirmek
- Politika ve araştırma önerileri geliştirmek için sosyal olarak dışlanmış yaşlı yetişkinlerden öğrenilenlerden yararlanmak

Yaşlı bir ortak yaratıcı olarak projenin bir parçasıydım ve niyetim aşağıdaki bakış açılarını getirmektir:

-Küçük bir kırsal köyde yaşayan, ancak köy halkıyla çok fazla ilişkisi olmayan, şehirli ve akademik bir geçmişten gelen biri olarak kendi bakış açım.

-250'den fazla üyesi olan bir köy yaşlılar grubuna başkanlık eden bir arkadaşını arabulucu olarak kullanarak, kırsal ve aile ortamlarından hiç ayrılmamış yaşlı insanların görüş ve anlayışları hakkında bir fikir edinmek.

Araştırma sorularım şunlardı:

- Avusturya'nın kırsal kesimindeki yaşlılar diğer insanlarla ne tür bir iletişim kurmak istiyor?
- Nerede buluşabilirler?
- Sosyal yaşamlarını iyileştirmek için neye ihtiyaç var?
- Ne eksik?
- Kentsel ve kırsal çevre arasındaki farklar nelerdir?

Soruları yanıtlamak için benim yaklaşımım görüşmeler yapmak, bir grup tartışması düzenlemek ve bir oto-etnografi yazmaktır

Görüşmeleri arabulucu arkadaşımınla birlikte organize ettik ve aşağıdaki görüşmeleri gerçekleştirdik:

- bir çiftle (kadının ciddi sağlık kısıtlamaları vardı)
- kendi başına yaşayan neredeyse kör bir kadınla
- Viyana'dan doğduğu yere yakın zamanda taşınan yardımlı yaşam mahallesinde yaşayan bir kadınla

Arkadaşımınla birlikte yaşları 70 ile 82 arasında değişen altı kadınla bir grup tartışması da düzenledik - erkekler katılmamak için birçok bahane buldular.

Grup tartışmasının ana bulguları:

- Kırsal bir bölgede yaşamaktan büyük memnuniyet (Covid19 karantinalarından etkilenmiştir)
- Artan dijitalleşmenin yaşlıları dışlaması, genç aile üyelerine bağımlı hale getirmesi
- toplu taşıma araçlarının yetersizliğinin de aile üyelerine bağımlı hale getirmesi
- Köylerde dükkanların, bankaların, hanların kapanması
- organize etkinliklerin önemi
- zorunlu tüketimin olmadığı bir buluşma yerine sahip olunması
- Arkadaşım gibi motive olmuş ve tam katılımlı bir başkanımızın olması

Arkadaşım ile yaptığım çeşitli görüşmelerde, grup etkinliklerinin motivasyon kaynağı ve yöneticisi olarak oynadığı rolün ne kadar önemli olduğunu fark ettim - arkadaşımın temel şikayeti, yaşlıların kendisinin organize ettiği etkinliklere katılmaya çok istekli oldukları, ancak etkinliklerin sorumluluğunu üstlenmek isteyenlerin sayısının çok az olduğuydu. Yaşlı insanları kendi başlarına inisiyatif almaya motive etmek çok zor, ancak ortak etkinlik tekliflerini çok takdir ediyorlar.

SEVEN programının eski ortak yaratıcısı olarak programın bir parçası olmak benim için gerçek bir kişisel kazançtı:

- Görüşmeler bana köy halkının düşünce ve tutumları hakkında fikir verdi - Hayatımda sahip olduğum fırsatlar için daha fazla minnettar olmamı sağladı
- Çevremdeki yaşlı erkek ve kadınların farklı tutumlarını daha iyi anladım
- 70 yaşına gelmenin benim için ne anlama geldiği hakkında bir oto-etnografi yazmak
- Arkadaşımın çalışmalarını takdir etmeyi öğrendim, onun gönüllü olarak yaşlılar için etkinlikler düzenlemesinin onlar için ne kadar önemli olduğunu fark ettim
- Ortak yaratıcılar grubunun bir parçası olarak, proje ekibinin profesyonel talimatlarının ne kadar önemli olduğunu ve bu grubun bir parçası olmanın hepimiz için ne anlama geldiğini öğrendim - özellikle halihazırda kurumsal bakımda olanlar için kişisel bir takdir hissettim ve katkılarının büyük ölçüde kabul edilmesinden onur duydum

Yaşlı bir ortak yaratıcı olarak bu tür programlara katılmanızı tavsiye edebilirim; kişisel deneyimleri zenginleştiriyor ve emeklilik sonrası hayata daha fazla anlam katıyor.

Heidi Kaspar, Bern Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, İsviçre

Yaşlı yetişkinlerle bakım topluluklarının potansiyelini keşfetmek. Beş öğrenme.

Bu katkı, yaşlı yetişkinlere yönelik evde sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesine yönelik toplum temelli katılımcı bir araştırma projesinden elde edilen beş öğrenimi sunmaktadır.

Sorun açıklaması: Bakım alanında, İsviçre'deki ayakta tedavi hizmetleri genellikle evde yeterli uzun süreli bakım sağlayamamaktadır. Hane halkı, sağlık sigortası olmasına rağmen bakım hizmetlerini özel olarak organize etmek ve ödemek zorundadır. Bunun nedeni, hemşirelik bakımının aksine, bakım işlerinin neredeyse hiç karşılanmamasıdır. Bu boşluk genellikle kadınlar tarafından düşük ücretli veya ücretsiz çalışma yoluyla kapatılmaktadır. "CareComLabs" projesi, bakım topluluklarının evde uzun süreli bakımın iyileştirilmesine ne ölçüde katkıda bulunabileceğini araştırıyor. Bakım toplulukları, bakım işini toplumun merkezine yerleştirir ve profesyoneller, yetkililer ve sivil toplum için ortak bir görev haline getiriyor [1].

Araştırma tasarımı: Yerel Spitex kuruluşları ve siyasi toplum, sivil halk ve STK'lardan diğer paydaşlarla birlikte, İsviçre'nin Berne ve Zürich bölgelerinde üç noktada bakım toplulukları oluşturmayı hedefledik. Bu topluluklar aşağıdaki üç adımı gerçekleştirmektedir:

1. Yerel destek ihtiyaçlarını ve mevcut hizmetleri araştırır ve belgelerler;
2. Girişimler ve faaliyetler geliştirir ve uygularlar;
3. Bunları değerlendirir ve geliştirir.

Sağlık hizmetleri ve teknoloji geliştirme alanlarındaki yenilikçi yaklaşımları birleştiriyoruz: Caring Communities [2] ve Living Labs [3]. Sürekli katılımcı yaklaşımımızda, Toplum Temelli Katılımcı Araştırma (CBPR) yaklaşımı bize rehberlik etmektedir [4].

Proje iki sonuç ortaya koymaktadır:

- a) bakım topluluklarının evde uzun süreli bakımı sürdürülebilir bir şekilde iyileştirme potansiyelinin ilk değerlendirmesi ve
- b) bakım topluluklarını başlatma, geliştirme ve kurma sürecine ilişkin hem teorik hem de pratik içgörüler.

İkincisine odaklanarak, temel bilgilerin yanı sıra bu ve diğer projelerden elde edilen bulguları ve pratik ipuçlarını bir materyal koleksiyonu olarak hazırlıyoruz. Bu materyallerin, ilgili diğer tarafları (topluluklar, bireyler, dernekler) duyarlı topluluklar oluşturma konusunda desteklemesi amaçlanmaktadır. Proje süresince, başlangıçta planlanan üç bakım topluluğu şimdiden beş oldu, dolayısıyla buna ilgi var.

Preojenin tanımı Almanca ve Fransızca olarak yayınlanmıştır (Kaspar ve ark. 2021). Söz konusu referanslar için lütfen Primary and Hospital Care dergisini ziyaret edin.

Henüz oluşmamış topluluklarla yapılan katılımcı araştırmalara ilişkin beş ders ortaya çıkmıştır:

- Müttelikler bulmak ve topluluklar oluşturmak, araştırmacıların zaman ayırmasını, hazır bulunmasını, ısrarcı ve sabırlı olmasını gerektirir. Bu proje ve anlamlı katkıları konusunda ciddi olduğunuzu göstermeniz gerekir.
- Eğer katılım konusunda ciddiyseniz, planlanan prosedür oldukça farklı bir şekilde sonuçlanabilir. Dört belediye başlattığımız dört bakım topluluğunun gelişimi 'yerel gücün' tanıklığını yapmaktadır. Üç aşamalı aynı prosedürü uyguladık, ancak girişimler her aşamanın hızı, şekli ve sonucu açısından farklı gelişti.
- Proje planınız ve fon sağlayıcınız başlangıçta planlanan araştırma tasarımlarından ve odaklarından sapmanıza izin veriyorsa, bu esneklik proje ortaklarında büyük bir sahiplenme yaratma potansiyeline sahiptir. Öte yandan, görevden alınma ve yerel ortakların 'projeyi sahiplenmesi' ve akademisyenler olmadan devam etme riskini de beraberinde getirir.

- Kapsayıcı olmak ve bugüne kadar sesleri çok az duyulan ya da hiç duyulmayan insanları sürece dahil etmek çok daha fazla zaman alır. 3,5 yıllık süre içinde sadece ara sıra başarılı olundu (ancak sistematik olarak değil). Ayrıca, toplumun çeperine itilmiş insanları dahil etmenin ortak paylaşılan bir hedef olmadığı da anlaşıldı. Çeşitlilik ve ortaklık, duyarlı toplulukların özellikleridir; bu paradoksal özelliklerden ikincisine ulaşmak daha kolaydır.

- İnsanlar katılımcı araştırmalara katılırlar çünkü dikkatlerini çeken, umutlarını, beklentilerini ya da ilgilerini artıran bir şey vardır. Söz konusu konu ya da araştırmanın kendisi bir cazibe merkezi olarak çalışabilir. Bilim, farklı perspektiflerden insanları birleştiren bir sınır nesnesi olarak iş görebilir.

Proje ve üyeleri hakkında daha fazla bilgi için lütfen web sitesini ziyaret edin: Sorgendegemeinschaft.net

Referans: Kaspar, Heidi, Katharina Pelzelmayer, Anita Schürch, Fabian Bumer, Tanja Ertl, Shkumbin Gashi, Claudia Müller, Timur Sereflioglu ve Karin Von Holten. "Können sorgende Gemeinschaften die häusliche Langzeitversorgung verbessern?" Birinci Basamak ve Hastane Bakımı: Allgemeine Innere Medizin 21(6): 188–90. <https://doi.org/10.4414/phc-d.2021.10401>.

Bojana Matejic, Belgrad Üniversitesi, Sırbistan

Yaşlı İstismarını Keşfetmek: Sırbistan'da Katılımcı Araştırma Deneyimleri

Ana araştırma sorusu/hedefi: Küresel nüfusun yaşlanması, yaşlı istismarında endişe verici bir artışa katkıda bulunmuştur. Özellikle yaşlı kadınlar daha büyük bir yaşlı istismarı riskiyle karşı karşıyadır, ancak bu halk sağlığı sorunu çoğu zaman göz ardı edilmekte ve birçok toplumda çoğunlukla görünmez kalmaktadır. Mevcut en son verilere göre, Sırbistan'da 65-74 yaş arası yaşlı kadınların %16'sı 65 yaşına geldikten sonra en az bir tür şiddete maruz kalmıştır. Bu çalışma, yaşlılara yönelik sosyal normları ve kültürel tutumları değerlendirmeyi, toplumda hoş görülen ancak şiddet ve istismarı temsil eden tutum ve davranışların çeşitliliğini araştırmayı, yaşlı kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin özelliklerini ve etkisini, çeşitli kurumların bu soruna ne derece yanıt verdiğini ve karmaşık toplumsal sistemlerin bu kadınların ihtiyaçlarına nasıl yanıt verdiğini incelemeyi amaçlamıştır. Bu özet, kullanılan yöntem, özellikle de katılımcı araştırma yaklaşımı hakkında fikir vermeyi amaçlamaktadır.

Yöntemler: Avrupa Birliği ve Avusturya Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen "Yaşlı Kadınların Güçlendirilmesi: Sırbistan'da Sosyal Normların Değiştirilmesi Yoluyla Şiddetin Önlenmesi (EmPreV)" projesi nitel ve nicel araştırma aşamalarından oluşmaktadır. Çalışmanın nitel aşamasında katılımcı araştırma yaklaşımı uygulanmıştır. Kızıl Haç ağından yaşlı gönüllülerin araştırmaya dahil edilmesi, toplumdaki yaşlı istismarı sorunlarına ilişkin ilk elden deneyim ve içgörü sağlamıştır. Gönüllüler, odak grup öncesi planlama, katılımcıların araştırmaya dahil edilmesi, Roman topluluklarıyla bağlantı kurulması, odak grup tartışması için

yapılandırılmış rehberin ve tartışmayı başlatmak için vaka çalışmasının tasarlanması, tartışmalar ve odak grup sonrası analizler sırasında katılım göstermişlerdir. Araştırmamız, Sırbistan'ın dört bölgesinde, dört şehir ve iki köyden 17 odak grubuna katılan 157 katılımcıyı içermektedir. Odak gruplarında üç yaş kategorisinden kadınlar yer almıştır.

Bulgular: Katılımcı yaklaşım, iyi tasarlanmış araştırma çerçevesine ek bir nitelik kazandırmıştır. Planlama aşamasından katılımcı bulmaya ve odak grup tartışmaları düzenlemeye kadar araştırmamızın tüm pratik adımlarında akademik olmayan ortakların yardımı yadsınamaz. Yaşlı istismarı gibi hassas konularda tartışma başlatmak zor olabilir; bu nedenle, gönüllülerimizle etkileşim içinde hazırlanan ve odak grubunun başlangıcında sunulan gerçek hayattan bir vaka çalışması, katılımcılarla etkileşimi ve açık diyalogu kolaylaştırdı. Bu yaklaşım, açık diyalogu ve empatiyi teşvik ederek yaşlı istismarı gibi karmaşık bir konuda daha kapsamlı bir bakış açısı sunmuştur. Gerçek deneyimlerin paylaşılması, araştırmamıza özgünlük katarak tartışmanın yaşlı yetişkinlerin karşılaştığı gerçekleri yansıtmalarını sağlamıştır. Gerçek bir hayat hikayesi katılımcıların ilgisini çekmiş, daha ilgi çekici ve etkileşimli odak grup tartışmalarını teşvik ederek ilgili tüm taraflara fayda sağlamış, araştırmacılar için bir çalışma konusu hakkında içgörü kazandırmış ve katılımcılar için eyleme geçirilebilir ve güçlendirici bilgiler sağlamıştır.

Ayrıca, araştırmamıza katılarak, akademik olmayan ortaklarımız, YARDIM (SOS) telefon hatları ve yaşlılar için kulüp ve kreşlerin kurulması gibi girişimler de dahil olmak üzere, yerel topluluklarda destek mekanizmalarının kurulmasına yönelik fikir ve girişimlere katkıda bulunmuşlardır. Olumlu aile değerlerini teşvik etmek, iyi komşuluk ilişkilerini geliştirmek, nesiller arası dayanışma konusunda farkındalık yaratmak ve yaşlı istismarı sorununu ele almak için sosyal sorumluluk sahibi medya içeriği ve eğitim sistemlerinden yararlanılmasını önerdiler. Ayrıca, gönüllülerimiz yaşlı kadınların derneklere, kuruluşlara, gönüllülüğe ve diğer katılım biçimlerine dahil olarak yerel topluma aktif katılımını teşvik etmiştir.

Sonuç: Yaşlı istismarını ele almaya yönelik gelecekteki çabalarda, yaşlı kadınları çeşitli şiddet türleri ve risk faktörleri konusunda eğitmek, psikososyal destek sağlamak, profesyonellerin yaşlı kadınlara yönelik istismarın özel doğası hakkında sürekli eğitim almasını sağlamak ve sistem müdahalelerini güçlendirmek için ilgili yerel paydaşlar arasındaki koordinasyonu geliştirmek önemlidir. Kanıta dayalı politikalar çok önemlidir ve toplum gönüllülerinin akademik olmayan araştırma ortakları olarak katılımı, bu niyetleri destekleyebilecek ve yükseltebilecek bir uygulamadır.

Bibliyografya:

1. Todorovic N, Vraceutic M, Babovic M, Stepanov B, Matejic B, Djikanovic B. On No Man's Land - Sırbistan Cumhuriyeti'nde yaşlı kadınlara (65+) yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet. Belgrad, Sırbistan Kızıl Haçı, 2021. Erişim adresi: redcross.org.rs/media/7139/na-nicijoj-zemlji-web-low-res.pdf
2. Todorovic N, Vraceutic M, Djikanovic B, Matejic B. Sırbistan'da yaşlı istismarının sıklığı ve biçimleri. Temida 2020, 23 (2) 203-227.

3. Cailin Crockett, Bonnie Brandl & Firoza Chic Dabby. Kenar mahallelerde hayatta kalanlar: yaşlı kadınlara yönelik şiddetin görünmezliği. Journal of Elder Abuse & Neglect 2015. 27(4-5): 291-302.
4. DSÖ. Yaşlı insanların istismarı. Şu adresten erişilebilir: <http://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/abuse-of-older-people>
5. BM Sosyal Politika ve Kalkınma Bölümü Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi. Yaşlı Kadınlara Yönelik İhmal, İstismar ve Şiddet. Şu adresten erişilebilir: <https://www.un.org/esa/socdev/documents/ageing/neglect-abuse-violence-older-women.pdf>
6. Urbaniak A, Wanka A. Yaşlanma Araştırmalarında Katılımcı Yaklaşımlar - Genel Bir Bakış. İçinde: Urbaniak A, Wanka A (Eds.). Routledge International Handbook of Participatory Approaches in Ageing Research (pp.1-14). Londra, Routledge 2023.
7. Messelis E, Vanoutrive D. Yaşlı İstismarı: Bilimsel ve katılımcı bir yaklaşımın önemi. Uluslararası Bütünleşik Bakım Dergisi 2023, 23(S1):143.
8. Chang ES, Dong X. (2017). Yaşlı İstismarında Toplumun Rolü ve Toplum Temelli Katılımcı Araştırma. 10.1007/978-3-319-47504-2_26. İçinde: Dong, X. Yaşlı İstismarı: Araştırma, Uygulama ve Politika 2017. 10.1007/978-3-319-47504-2.

Isabelle Tournier Univ Paul Valéry Montpellier 3, Fransa

Demansla yaşayan insanlarla birlikte yaratma: IDoService projesinden zorluklar ve beklentiler üzerine içgörüler

Bu sunum, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen IDoService projesinden (2020-2022) elde edilen bilgileri paylaşarak demansla yaşayan kişiler için katılımcı araştırmanın önündeki potansiyel engelleri ele almayı amaçlamaktadır. IDoService projesinin amacı, hafif ve orta şiddette demansla yaşayan kişilerin (PLWD) kendilerini gerçekleştirmeleri ve topluma katkıda bulunmaları için kullanıcı dostu bir hizmet geliştirmektir. Fikir, hizmetin insanların özel fırsatları planlamasına, bunlarla bağlantı kurmasına ve bunlara katılmasına izin vermesiydi. Amacı, hafif ve orta şiddette demansla yaşayan kişilerin kendileri için anlamlı olan faaliyetlere (örneğin fiziksel, sosyal veya kültürel faaliyetler) aktif olarak katılma fırsatlarını kaçırdıklarını ve bunun refahlarını ve sosyal katılımlarını etkilediğini bildirdikleri gözlemini azaltmaktır (Ziebuhr ve ark., 2023). Araştırma ekibi, hizmet sunumunun kalitesini artırmak için bütüncül, birlikte yaratıcı bir yaklaşıma karşılık gelen bir hizmet tasarımı yaklaşımını izlemiştir (Stickdorn & Schneider, 2011). Proje, ilgili paydaşları (demansla yaşayan kişiler, bakım partnerleri ve Greater Manchester, Birleşik Krallık'taki yaşla ilgili veya etkinlikle ilgili kuruluşlardan personel) dahil etmek için ortak tasarıma dayanıyordu. Proje, hafif demansla yaşayan kişiler, bakım partnerleri, hizmet sağlayıcılardan personel, araştırmacılar ve tasarımcılar gibi çeşitli ilgili paydaşları içeren üç

ardışık adımda düzenlenmiştir. İlk adım (Adım 1), demansla yaşarken anlamlı faaliyetlere katılımın önündeki tercihler, engeller ve kolaylaştırıcılar hakkında daha fazla bilgi edinmek için görüşmeler ve odak gruplarıydı. İkinci adım (Adım 3), 1. adımda ortaya çıkan ihtiyaçlarla ilgili potansiyel araçları tasarlamak için paydaşlarla birlikte çalışmak üzere ortak tasarım atölyeleriydi. Araştırma ekibi, atölye çalışmalarından elde edilen girdilere dayanarak I DoService projesinin yeni hizmeti ve çıktısı olarak I Can Do Pathway araç setini tasarlamıştır. Ortak tasarım prototipi son adımda (Adım 3) rafine edilmiş ve test edilmiştir ve www.idoservice.org adresinde ücretsiz olarak bulunabilir.

Bu araştırma sırasında deneyim sahibi uzmanların (yani demansla yaşayan kişiler ve onların bakımını üstlenen kişiler) dahil edilmesinin önündeki engeller ve kolaylaştırıcılarla ilgili olarak, proje başlamadan sadece birkaç ay önce başlayan ve başlangıçta planlanan projede bazı ayarlamalara yol açan Covid-19 pandemisi durumu söz konusudur. Ana uyarılma, yüz yüze görüşmelerden ve odak gruplarından büyük ölçüde çevrimiçi sunuma geçiştir. Başlangıçta demans hastaları, onların bakım partnerleri ve personel paydaşlarıyla yüz yüze odak grupları ve görüşmeler planlamıştık. Ulusal sokağa çıkma yasağı ve projenin yaklaşık ilk 10 ayı boyunca yüz yüze toplantıların yasaklanması nedeniyle, tüm odak gruplarını çevrimiçi (Microsoft Teams) ve görüşmelerin çoğunu da çevrimiçi olarak gerçekleştirdik. Sadece dört görüşme yüz yüze yapıldı ve bunlar da demansla yaşayan kişilerle gerçekleştirildi. Odak gruplarının çevrimiçi formatının demansla yaşayan insanlar için uygun veya rahat olmayacağını tahmin ettiğimizden, nihayetinde onlarla odak grupları düzenlememeye karar verdik. Ulusal karantina ve sınırlı hizmet sunumu da deneyim sahibi uzmanları işe almayı oldukça zorlaştırdı ve katılım sayılarına ilişkin beklentilerimizi düşürmemize neden oldu. Neyse ki, projenin potansiyel sonuçlarıyla ilgilenen ve katılımcı araştırma konusunda deneyimli olan yerel bir hizmet sağlayıcı olan Age UK Salford'un desteğiyle yeterli sayıda demansla yaşayan kişiyi aramıza katmayı başardık.

Covid-19 bağlamından kaynaklanan sınırlamaların ötesinde, araştırma materyalinin bilişsel engellerin yanı sıra ek engelleri de olabilecek demansla yaşayan kişiler için erişilebilir hale getirilmesi için başka uyarlamaların da yapılması gerekmiştir. Buna araştırma faaliyetlerinin yanı sıra etik formlar, işe alım broşürleri ve çıktılar da dahildi. Özellikle daha önce araştırma faaliyetlerine hiç katılmamış kişiler için belgeleri yeterince bilgilendirici ancak yine de anlaşılması kolay hale getirmek önemli bir zorluktu. Sade İngilizce ve kısa cümleler kullanmanın yanı sıra, yeterince büyük, sans-serif, çekici renklere ve belgenin farklı bölümleri arasında yeterli kontrasta sahip yazı tipi kullanmak için çaba gösterildi. Hareketlilik yaşlı yetişkinler için, özellikle de artık araba kullanamayan veya toplu taşıma araçlarını kullanamayan demans hastaları için bir sorun olabileceğinden, araştırma mekanına rahatça katılabilmelerini sağlamak için bir araştırma ortağı tarafından ulaşım sağlandı veya taksi masrafları karşılandı. Katılımcılar, kendilerini daha güvende ve rahat hissetmelerini sağlayacaksa bir yakınlarıyla birlikte gelmeye de teşvik edildi.

Mümkün olduğunda, uzmanların rahatlığını ve güvenini artırmak için araştırma faaliyetlerinin uzmanların deneyimleriyle aşına oldukları bir yerde yapılması tavsiye edilir. Örneğin, demanslı kişilerle IDoService ortak tasarım atölyeleri Age UK Salford aracılığıyla organize edilmiş ve iki ayda bir düzenlenen demans kafeleri sırasında gerçekleştirilmiştir ve bu çalışmadaki katılımcılar demans kafesinin düzenli katılımcıdır. Tanıdık sosyal ortam, ortak tasarım faaliyetlerine katılmak ve görüşlerini ifade etmek için destekleyici bir bağlam sağlamıştır. Grup daha önce araştırma projelerine katılmış ve onay sürecinin farkındaydı. Tüm katılımcıları, katılmak isteyip istemediklerine karar vermeleri için etkinlik öncesinde bilgilendirilmiştir. Bilgi ve rıza formları, okumaları için yeterli zaman tanımak amacıyla bir hafta önceden verilmiş ve rıza gününde (yeniden) teyit edilmiştir. Katılımcıların ve kolaylaştırıcıların çalışmaya başlamadan önce gayri resmi olarak tanışmalarını sağlamak için çalıştay öncesi bir öğle yemeği düzenlenmiştir. Son olarak, birlikte çalıştığımız gruplar tarafından vurgulanan çok önemli bir nokta, iletişimin sürekliliğinin sağlanması ve ortak tasarımcı katılımcıların girdilerine değer verildiğini hissetmelerini sağlamak için sonuçlardan ve daha sonraki gelişmelerden haberdar edilmeleri gerektiğiydi. Sonuç olarak, araştırmaya katılımı katılımcılar için keyifli ve anlamlı kılmak, toplanan verilerin anlık kalitesi, katılımcıların refahı ve gelecekte katılım istekliliği üzerinde faydalı bir etkiye sahiptir (Rodgers 2018; Zeilig ve ark. 2019).

Referanslar

Niedderer, K., Tournier, I., Orton, L., & Threlfall, S. (2023). Yapabilirim: Demanslı Kişilerin Gönüllülüğe Katılımı İçin Birlikte ve Onlar İçin Bir Hizmet Tasarlamak. *Sosyal Bilimler*, 12, 364. <http://dx.doi.org/10.3390/socsci12060364>

Rodgers, P (2018). Demansla yaşayan insanlarla ortak tasarım. *CoDesign*, 14, 188-202

Stickdorn, M., & Schneider, J. (2011). *Bu, hizmet tasarımı düşüncesi: temeller, araçlar, vakalar*. Wiley

Tournier, I., Orton, L., Dening, T., Ahmed, A., Holthoff-Detto, V., & Niedderer, K. (2023). Hafif ve Orta Derecede Demansla Yaşayan Kişilerin Anlamlı Aktivitelere Erişim İstekleri, İhtiyaçları, Fırsatları ve Zorluklarının İncelenmesi. *Uluslararası çevre araştırmaları ve halk sağlığı dergisi*, 20, 5358. <https://doi.org/10.3390/ijerph20075358>

Zeilig, H., Tischler, V., van der Byl Williams, M., West, J., & Strohmaier, S. (2019). Ortak yaratıcılık, esenlik ve eylemlilik: Demanslı bireyler için ortak yaratıcı sanat grubunun vaka çalışması analizi. *Journal of aging studies*, 49, 16-24. <https://doi.org/10.1016/j.jaging.2019.03.002>

Ziebuhr, B., Zanasi, M., Bueno Aguado, Y., Losada Durán, R., Dening, T., Tournier, I., Niedderer, K., ve diğerleri (2023). Demansla İyi Yaşamak: Sosyal Çevreleriyle Etkileşim Yoluyla Güçlendirilmiş Hissetme. *Uluslararası Çevre Araştırmaları ve Halk Sağlığı Dergisi*, 20(12), 6080. <http://dx.doi.org/10.3390/ijerph20126080>

Çalışma Grubu 2

WG 2

Community and Place

Çalışma Grubu 2, farklı geçmişlere sahip yaşlı yetişkinlerin kendilerini değerli ve desteklenmiş hissettikleri kapsayıcı topluluklar oluşturmaya adanmıştır. WG2, özellikle yaşlı göçmenleri, mültecileri, yerli halkları ve sağlık ve ulaşım gibi hizmetlere ve altyapıya erişimde engellerle karşılaşanları dahil etmeye odaklanmaktadır. WG2, kapsayıcılığı ve çeşitliliği teşvik ederek, geçmişi ne olursa olsun herkesin aidiyet ve destek hissettiği bir toplum yaratılmasına katkıda bulunur.

Marion Scheider-Yilmaz & Charles Waldegrave bu gruba liderlik etmiş ve Kraków'da WG2 oturumu düzenlemiştir.

Bu oturumda aşağıdaki konuşmacılar sunum yapmıştır: Anne Ramos ve Ute Karl, Fifi Kvalsvik ve Marianne Storm, Mário Rui André, Marion Scheider-Yilmaz ve Charles Waldegrave.

Fifi Kvalsvik & Marianne Storm, Halk Sağlığı Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Stavanger Üniversitesi, Norveç

Yalnızlıktan Kaynaşmaya Giden Yolları Keşfetmek: Evde Yaşayan Yaşlı Yetişkinlerde Depresyon, Yalnızlık ve Kırılganlığa Bir Bakış

Arka plan: Depresyon, yalnızlık ve kırılganlığın anlaşılması, daha fazla sosyal katılımı teşvik eden ve yaşlı yetişkinlerin yaşam kalitesini artıran destekleyici önlemlerin belirlenmesi açısından kritik önem taşımaktadır. Bu faktörler bireyin topluma tam olarak katılma becerisini etkiler. Depresyon ve yalnızlık genellikle sosyal geri çekilme ve izolasyona yol açarken, kırılganlık fiziksel yetenekleri sınırlayabilir ve sosyal katılımı daha da azaltabilir.

Amaç: Evde yaşayan yaşlı yetişkinlerin kırılganlık düzeylerinde 5 ay boyunca meydana gelen değişiklikleri değerlendirmek ve çalışma öncesinden (t1) çalışma sonrası döneme (t2) kadar depresyon ve yalnızlıktaki işlevsel değişiklikleri ve bunların kırılganlıkla nasıl ilişkili olduğunu incelemek. Başlangıçta, sağlık uzmanları en uygun destek türlerini belirlemek için katılımcıları değerlendirir. Bu, yaşlı aktivite merkezlerine, grup egzersiz sınıflarına, yürüyüş kulüplerine, örgü kulüplerine ve sosyal yemeklere katılımı içerebilir.

Araştırma soruları:

- Depresyonda t1'den t2'ye gözlemlenebilen tanımlanabilir değişiklikler var mıdır ve bu değişiklikler kırılganlıkla nasıl ilişkilidir?
- Yalnızlıkta t1'den t2'ye gözlemlenebilen tanımlanabilir değişiklikler var mıdır ve bu değişiklikler kırılganlıkla nasıl ilişkilidir?

Yöntemler: ClinicalTrials.gov'da (NCT05837728) kayıtlı olan bu ön-son çalışma, kayıtlı hemşireler, fizyoterapistler ve ergoterapistlerden oluşan meslekler arası ekiplerin sağlık ihtiyaçları değerlendirmesi yapmasını içermektedir. Bu değerlendirmeler başlangıçta ve beş ay sonra tekrar yapılmıştır. Örneklem, Norveç'te belediye sağlık ve bakım hizmetlerine başvuran 75 yaş ve üzeri evde yaşayan 40 yaşlı yetiškinden oluşmaktadır. Veri analizi tanımlayıcı istatistikler, basit testler ve grafikler ile korelasyon katsayılarının sunumundan oluşmaktadır.

Ön bulgulara genel bakış:

Depresyon ve Kırılganlık:

- Başlangıç düzeyi (t1): 13 depresyonlu, 5 çok depresif ve 8 depresif katılımcı tespit edilmiştir.
- Beş ay sonra (t2): bu 13 vakadan 7'sinde iyileşme, 5'inde değişmeme, 1'inde kötüleşme ve 6'sında yeni vaka görülmüştür.
- Depresyonu iyileşenler arasında kırılganlık düzeyleri: iyileşti (2), kötüleşti (3) ve değişmedi (2). Geri kalan katılımcılar çalışma süresi boyunca kırılganlık düzeylerini sabit tutmuştur.

Yalnızlık ve Kırılganlık:

- Başlangıç düzeyi (t1): 2 katılımcı çok yalnız, 6 katılımcı ise sınırda yalnız olarak tanımlanmıştır. Not: "sınırda yalnız", 'yalnız' ile 'yalnız değil' arasındaki kesme puanına karşılık gelmektedir.
- Beş ay sonra (t2): 8 katılımcının tamamında yalnızlık düzeyi iyileşmiştir, ancak 1 yeni vaka ortaya çıkmıştır.
- Bu katılımcılar arasında kırılganlık düzeyleri: kötüleşti (3), değişmedi (5) ve iyileşti (1).

Önemli bilgiler:

- Depresyon ve yalnızlık: Her iki alanda da kayda değer gelişmeler yaşanmış olup, bu durum kapsayıcı toplum temelli sosyal faaliyetlerin ve destek hizmetlerinin faydalarını vurgulamaktadır.
- Kırılganlık: Kırılganlık seviyelerindeki karışık sonuç, ruh sağlığı ve fiziksel refah arasında karmaşık bir etkileşim olduğunu göstermektedir.

- Yeni depresyon ve yalnızlık vakalarının ortaya çıkması, kapsamlı ve sürekli desteğe duyulan ihtiyacın altını çizmektedir.

Düşünce: Araştırmamız, yaşlı yetişkinlerin toplumlariyla etkileşim kurarken karşılaştıkları zorluklara ışık tutmuştur. Bu zorluklar, yaşlı yetişkinlerin başkalarıyla bağlantı kurma becerilerini engelleyen faktörlere ışık tutarak daha fazla araştırma ve hedefe yönelik çözümlere duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır. Uyarlanabilir ve bireysel ihtiyaçları karşılamak üzere özel olarak hazırlanmış kişiselleştirilmiş bakım planlarının uygulanmasını destekleyerek, tüm yaşlı yetişkinlerin topluma katılımlarını artırmayı amaçlayan girişimlerden tam olarak faydalanabilmelerini sağlıyoruz. Sosyal faaliyetler düzenlemek doğası gereği değerli olsa da, kapsamlı sağlık hizmetlerine erişim sağlamak da aynı derecede önemlidir. Bu çabalar birlikte, yaşlı toplum üyelerimiz için daha kapsayıcı ve destekleyici bir ortam yaratılmasına yardımcı olmaktadır.

Marion Scheider-Yılmaz, PACTE Laboratuvarı, Grenoble Alpes Üniversitesi, Fransa

Bir bakışta yaşlı yetişkinlerin sosyal içermesi. Design citizen: yaşlı yetişkinlerle katılımcı bir araştırma projesi

Arka plan: Şu anda Fransa'da ve başka yerlerde yaşlı yetişkinleri içeren çok çeşitli katılımcı yaklaşımlar ve araştırma projeleri geliştirilmektedir. Yaşlı yetişkinlerin kendilerini doğrudan ilgilendiren araştırma ve projelere dahil edilmesi ortak bir hedef haline gelmiş olsa da, farklı grup ve profillerin dahil edilmesine genellikle yeterince önem verilmemektedir. Sonuç olarak, katılımcı yaklaşımlar çok homojen grupların katılımını sağlama eğilimindedir ve böylece diğerlerinin (örneğin, yaşlı göçmenler, yaşlı kadınlar, engelli yaşlı yetişkinler) görünmezliğini sürdürür.

Amaç: Bu araştırma projesi, yerel karar alma süreçlerine çeşitli yaşlı yetişkin profillerini dahil eden katılımcı bir yöntem geliştirmeyi amaçlamaktadır. Başlangıçta, yöntemin prototipi deneysel bir yerde (T1) test edilmektedir ve daha sonra bir araştırmacı havuzu tarafından Fransa genelinde sekiz ek yerde daha test edilecektir (T2). Yöntem en sonunda ilgili araştırmacılar tarafından ortak bir değerlendirme çerçevesi kullanılarak değerlendirilecek ve bir araç setine dönüştürülecektir.

Araştırma soruları:

- Katılımcı sürecin sonuçları, sürece dahil olan yaşlı gruplarına göre farklılık gösteriyor mu?
- En çok dışlanan yaşlı yetişkin gruplarını hedef alan bir yöntemin şekillendirilmesi, katılımcı araştırmada ve nihayetinde karar alma sürecinde daha fazla kapsayıcılığa yol açar mı?

Yöntemler: Araştırma projesi, katılımcıların önemli yerel aktörlere ve karar vericilere somut çözümler tasarlayıp sunduğu katılımcı bir yöntemin geliştirilmesini ve test edilmesini içermektedir. İki grup oluşturulmuştur: biri sosyal ve sivil faaliyetlere yüksek oranda katılan yaşlı yetişkinlerden, diğeri ise genellikle bu tür faaliyetlere daha az katılan veya hiç katılmayan yaşlı yetişkinlerden oluşmaktadır. Yaklaşım, grupların yerel bir teşhis yapmasına ve belirlenen sorunlara çözümler geliştirmesine yardımcı olmak için bir dizi kapsayıcı araç kullanmaktadır. Yöntem daha sonra bir araç setinde detaylandırılmış ve Fransa genelinde farklı araştırma ekipleri tarafından tekrarlanmıştır.

Ön bulgulara genel bakış:

- Farklı katılımlar farklı sonuçlara yol açar: Katılımcı yöntemin ön testleri, katılımcı sürecin sonuçlarının, dahil olan yaşlı yetişkin gruplarının çeşitliliğine bağlı olarak önemli ölçüde değiştiğini göstermektedir. Farklı geçmişlere ve sosyal ve sivil faaliyetlere katılım düzeylerine sahip gruplar, farklı bakış açıları ve çözümler sunarak katılımcı araştırmada kapsayıcılığın önemini vurgulamaktadır.
- Hedeflenen yöntemlerle gelişmiş kapsayıcılık: Yaşlı göçmenler, yaşlı kadınlar ve engelli yaşlı yetişkinler gibi en çok dışlanan yaşlı yetişkin gruplarını dahil etmek için tasarlanan yöntem, hem araştırma sürecinde hem de karar alma sonuçlarında daha yüksek düzeyde kapsayıcılık göstermektedir. Bu hedefli yaklaşım, marjinalleştirilmiş sesleri yerel karar alma süreçlerine etkili bir şekilde dahil etmektedir.
- Kapsayıcı araçların ve ipuçlarının etkin kullanımı: Katılımcı yöntemde kullanılan kapsayıcı araçların, yaşlı yetişkinlerin yerel teşhis yapmalarını ve somut çözümler geliştirmelerini sağlamada etkili olduğu kanıtlanmıştır. Bu araçlar katılımı kolaylaştırmakta ve daha önceki sivil katılım düzeylerinden bağımsız olarak tüm katılımcıların projeye anlamlı bir şekilde katkıda bulunabilmelerini sağlamaktadır.
- Yöntemin ölçeklenebilirliği ve tekrarlanabilirliği: Katılımcı yöntemin Fransa genelinde birçok yerde başarılı bir şekilde tekrarlanması, yöntemin ölçeklenebilir olduğunu ve farklı bağlamlara uyarlanabileceğini göstermektedir. Bu araştırma ile geliştirilen ortak değerlendirme çerçevesi ve araç seti, çeşitli araştırma ekipleri tarafından kullanılacak standart bir yaklaşım sunarak yerel sonuçların tutarlı bir şekilde çapraz analiz edilmesini sağlamaktadır.

Düşünce: Bu araştırma projesinin bulguları, yaşlı yetişkinleri içeren katılımcı yaklaşımlarda çeşitlilik ve kapsayıcılığın kritik önemini altını çizmektedir. Proje, çeşitli yaşlı yetişkin profillerini, özellikle de genellikle marjinalleştirilmiş olanları aktif olarak dahil etmeye çalışarak, karar alma sürecini farklı bakış açılarıyla zenginleştirmekle kalmıyor, aynı zamanda tipik olarak duyulmayanların seslerinin yükselmesini de sağlıyor. Kapsayıcı araç ve yöntemlerin, farklı geçmişlere ve sivil katılım düzeylerine sahip katılımcıların ilgisini çekmedeki başarısı, bu yaklaşımların farklı bağlamlara uyarlanma ve ölçeklendirilme potansiyelini vurgulamaktadır.

Bibliyografya:

Vial, S., (2017), Le design, Presses Universitaires de France, <https://doi.org/10.3917/puf.vial.2017.01>

Viriot Durandal, JP., Moulaert, T., Scheider-Yilmaz, M., (eds.), (2024), Toplumlarda ve bölgelerde yaşlanma, Retraite et Soci t ,  zel İngilizce sayı n 1, CNAV, <https://doi.org/10.3917/rs1.hs1.0010>

Scheider-Yilmaz, M., Viriot Durandal, J-P., Fougeyrollas, P., (eds.), (2023), Citoyenn t  et droits humains : r flexions crois es entre le handicap et le vieillissement [Vatandaşlık ve İnsan Hakları: Engellilik ve Yaşlanma  zerine  apraz Perspektifler], Aequitas - Journal of human development, disability, and social change, n 29, 140 p.

<https://www.erudit.org/fr/revues/aequitas/2023-v29-n2-aequitas08962/>

Scheider-Yilmaz, M., (2022), Citoyenn t  engagée et autonomie : le cas de la participation des personnes handicapées et des personnes âgées dans les Conseils Départementaux de la Citoyenn t  et de l'Autonomie [Aktif vatandaşlık ve  zerklik: engelli ve yaşlı yetişkinlerin Conseils Départementaux de la Citoyenn t  et de l'Autonomie'ye katılımı], Doktora tezi, Lorraine  niversitesi, 392 <https://www.theses.fr/2022LORR0223>

Charles Waldegrave, Giang Nguyen, Monica Mercury, Catherine Love, Chris Cunningham, Aile Merkezi Sosyal Politika Araştırma Birimi, Lower Hutt, Wellington, Yeni Zelanda

Politika Yanıtlarını İyileştirmek için Yerli Topluluklarla Katılımcı Yaklaşımlar

Amaç

Bu araştırma, kültürel olarak uygun politika oluşturma, çevresel planlama ve kültürel olarak duyarlı hizmetler için kaum tua (Yeni Zelanda'ya özgü M ori Yaşlıları) refahı ve katılımı hakkında birlikte oluşturulmuş nitel ve nicel bilgiler sağlamayı amaçlamaktadır. Sunumun  zel amacı, Batı varsayım önyargılarının üstesinden gelmek için tasarlanmış ve merkezi olarak M ori değerlerine ve refah kavramlarına odaklanan ortak yaratım toplantıları aracılığıyla otantik kaum tua sosyo-ekonomik ölümleri (ve ölçekleri) geliştirmek için yürütülen araştırmanın yönünü özetlemektir. Tai Kaum tuatanga Yaşlı M ori Refahı ve Katılımı başlıklı daha büyük bir çalışmanın parçasıdır: Günümüz ve Gelecek Odağı başlıklı daha büyük bir çalışmanın parçasıdır ve Yeni Zelanda'daki Ageing Well National Science Challenge tarafından finanse edilmektedir.

Kültürel temelli sosyal  l tler geliştirmenin amacı, politika oluşturma ve hizmet geliştirme için kanıt sağlamak üzere kullanılan mevcut gösterge  l eklerinin Batılı olması ve M ori değerlerinin temel yönlerini yansıtmasıydı. Örneğin yalnızlık, ayrımcılık ve sosyal

bağlantının bazı yönleri evrensel olsa da, diğer yönleri kültürel olarak spesifiktir. Yaşlı Māoriler maneviyata, kolektif düşünme ve yapma biçimlerine ve soy bağlantılarına, Batı'nın laiklik, bireycilik ve çekirdek aile yapılarına odaklanmasıyla tezat oluşturan birincil varoluş biçimleri olarak değer vermektedir. Batılı ölçekler doğal olarak içinden çıktıkları kültürleri yansıtır ve bu nedenle politika oluşturma için ürettikleri kanıtlar örneğin Batı toplumlarına uygundur, ancak örneğin yalnızlık, refah ve hatta ayrımcılık gibi Māori'ye özgü yönleri yakalayamazlar. Kanıtlar yakalanmazsa, politika yapıcılar ve hizmet geliştirenler genellikle sadece ellerindeki kanıtlara odaklanır ve benzersiz kültürel yönler göz ardı edilir. Bu durum, Batılı olmayan gruplar ve özellikle de yerli halklar için elde edilen sonuçların ana akım Batılı gruplara kıyasla neden daha az başarılı olduğunu açıklayabilir.

Metodoloji

Yaşlı Māori'lerin dünya görüşlerini ve deneyimlerini yansıtan bir Yaşlı Māori Refahı göstergesi ölçeği oluşturmak için yaşlı Māori'lerle nitel bir birlikte oluşturma metodolojisi kullanılmıştır. Bu, geliştirilmekte olan altı göstergeden biridir. Diğer ölçekler yalnızlık, sosyal bağlantı, ayrımcılık, istismar ve komşuluk refahına odaklanmaktadır.

Yaşlı Māori'lerle ortak yaratım hui'leri (toplantıları) Aotearoa (Yeni Zelanda için Māori kelimesi) boyunca sekiz farklı yaşlı Māori grubuyla gerçekleştirildi. Bunlar, araştırma ekibinin üyesi olan Māori araştırmacılar tarafından yönetilmiştir. Hui'ler katılımcıydı ve Māori değerlerini ve iş yapma biçimlerini ifade eden bir şekilde gerçekleşti. Her bir grup şunları içeriyordu: Karakia ve mihi (Kutsama ve Hoş Geldiniz Konuşması); Waiata tautoko (destek şarkısı); Mihimihi Whakawhanaungatanga (Kim olduğunuz hakkında tanıtımlar); Manaakitanga (misafirperverlik); Hui Kōrero - (Açık diyalogu teşvik etmek ve cesaretlendirmek); Wānanga Kōrero - (Fikirlerin ve mātauranga'nın (bilgi) toplanması - rıza ile kaydedilir); Poroporoaki (Kapanış düşünceleri, yansıma ve teşekkür); Koha (zamanları için bir hediye); Waiata ve karakia ano (Şarkı ve kutsama).

Hui'nin Kaupapa'sı ya da odak noktası refah ve yaşam kalitesiydi. Katılımcılar, kendilerine yaşam kalitesi veya refah sağlayan mutluluk ve güvenlik hakkında paylaşımda bulunmaya davet edildi. Yaşlı Māori olarak kendilerine mutluluk veren temel şeyleri paylaşmaya davet edildiler. Kendilerini ve kendi yaşlarındaki veya daha yaşlı diğer Māori'leri güvende ve rahat hissettiren nedir? Mutluluklarını ne azaltıyor? Onları güvensiz ve rahatsız hissettiren şeyler nelerdir? Onlara ve diğer yaşlı Māori arkadaş ve akrabalarına tatmin duygusu veren nedir? Yanıtlar kaydedildi (izin alınarak) ve temalandırıldı. Birincil temalar, ilk Yaşlı Māori Refah Ölçeğini oluşturmak için sorulara dönüştürülmüştür.

Ortaklaşa oluşturulan Yaşlı Māori Refah Ölçeği, yukarıda atıfta bulunulan benzer şekilde oluşturulmuş diğer sosyal ölçeklerle birlikte, daha sonra 50 yaş ve üzeri 2.000'den fazla Māori'den oluşan ulusal rastgele bir örnekleme uygulanan bir ankete yerleştirilmiştir. Sonuçların analizinde, ölçekleri istatistiksel güvenilirlik ve geçerlilik açısından test edebildik. Böylece, tarafından birlikte oluşturulan katılımcı bir araştırma parçası, bir göstergesi ölçeği, bu

durumda bir refah ölçeği olarak kullanılmaya uygunluğu açısından nicel yöntemler kullanılarak test edilebilmiştir.

Bulgular

Ortaklaşa oluşturulan yanıtlar temalandırılmış ve refah ölçeği için en çok tekrar eden temaları yansıtan 12 soru geliştirilmiştir. Bunlar bu çalışmadaki nitel bulgulardır. Örneğin, analizde ortaya çıkan on iki sorudan üç örnek şöyledir:

- Te Ao Māori (Māori dünyası) ile iyi bağlantılarım var

Kesinlikle katılıyorum/Katılıyorum/Katılmıyorum/Kesinlikle katılmıyorum

- Hayatımda wairua (ruhani) bir bağlantıdan hoşlanıyorum

Kesinlikle katılıyorum/Katılıyorum/Katılmıyorum/Kesinlikle katılmıyorum

- Saygı gördüğümü ve whānau'ma (geniş aile) ve toplumuma katkıda bulunabildiğimi hissediyorum

Sık sık/Bazen/Nadiren/Hiçbir zaman

Birlikte oluşturulan Yaşlı Māori Refah Ölçeğindeki 12 soru daha sonra 2.000'den fazla yaşlı Māori'den oluşan ulusal rastgele bir örnekleme yapılan bir ankette güvenilirlik ve geçerlilik açısından test edilmiştir. Sonuçlar, 12 soru için 0,843 puanla iç tutarlılık ve güvenilirliği test ederken Cronbach's Alpha kullanılarak eşğin oldukça üzerinde yüksek puanlar göstermiştir. Doğrulamalı Faktör Analizi skorları da güçlü çıkmıştır. R paketi lavaan kullanılarak. İki soru hariç tüm soruların faktör yükü 0.4'ün üzerinde, yedi sorunun 0.5'in üzerinde ve üçünün 0.7'nin üzerinde olması ölçeklerin geçerliliğini göstermektedir.

Önemlilik: Bu araştırmanın önemi, kendi halkları için politika oluşturma ve hizmet sunumunda kanıt olarak kullanılacak araçlar geliştirmek üzere ölçeklerin oluşturulduğu insanların bilgilerinden yararlanmak için yenilikçi bir metodoloji geliştirmiş olmasıdır. Bu topluluklarla birlikte, kendi toplumlarındaki yaşam kalitesine ilişkin bilgi ve deneyimlerini içeren sosyal göstere ölçütleri geliştirerek, kapsayıcı politika oluşturma ve hizmet sunumu için daha keskin kanıtlar sağlanabilir. Standart uluslararası ölçek, yalnızlığın evrensel yönlerini yakalamakta, ancak kültüre özgü önemli yönlerini yakalayamamaktadır.

Bibliyografya:

Cogburn, C. (2019). Kültür, Irk ve Sağlık: Irksal eşitsizlikler ve nüfus sağlığı için çıkarımlar. *Millbank Quarterly*, 97(3), 736-761

Hitti, A., Mulvey, K., & Melanie, K. (2011). Sosyal dışlanma ve kültür: Grup normları, grup kimliği ve adaletin rolü. *Anales de Psicología*, 27(3), 587-599, Özel Sayı "Önyargı: Sosyo-gelişimsel perspektifler"

Love, C. (2006) 'Maori Perspectives on Collaboration Colonisation in Contemporary Aotearoa/New Zealand Child and Family Welfare Policies and Practices' Cameron, G. & Freymond, N. (Eds) "Towards Positive Systems of Child and Family Welfare: International Comparisons of Child Protection, Family Service and Community Caring Systems". Toronto: Toronto Üniversitesi Yayınları (s. 237-268).

Pihama, L. (2001). Tihei mauri ora Seslerimizi onurlandırmak: Kaupapa Māori teorik çerçevesi olarak Mana wahine. Yayımlanmamış doktora tezi. Auckland, Yeni Zelanda: Auckland Üniversitesi.

Raleigh, V., & Holmes, J. (2021). İngiltere'deki etnik azınlık gruplarından insanların sağlığı. The King's Fund. <https://www.kingsfund.org.uk/publications/health-people-ethnic-minoritygroups-england>

Smith, L. (1999). Sömürgecilikten arındırma metodolojileri: Araştırma ve yerli halklar. New York & Dunedin: Zed Books & Otago University Press.

Waldegrave, C., Cunningham, C., Love, C., Nguyen, G. ve Mercury. M. (2023) Yerli yaşlılarla kültürel olarak nüanslı sosyal önlemlerin birlikte oluşturulması. A. Urbaniak ve A. Wanka (der.) Routledge International Handbook of Participatory Approaches in Ageing Research içinde. DOI: 10.4324/9781003254829

Waldegrave, C. ve Mercury. M. (2023) Araştırmayı birlikte yaratmak: Ortak araştırmacıların paralel konuşmaları. A. Urbaniak ve A. Wanka (der.) Routledge International Handbook of Participatory Approaches in Ageing Research içinde. DOI: 10.4324/9781003254829

Wang, Y., Chen, X., Chen, W., Zhang, Z., Zhou, Y., & Jia, Z. (2020). Etnik köken ve sağlık eşitsizlikleri: Batı Çin'de 2010 Çin sosyal değişim anketine (CSSC) dayalı ampirik bir çalışma. BMC Public Health, 20(637), 1-12. <https://doi.org/10.1186/s12889-020-08579-8>

Çalışma Grubu 3

WG3

Technology and
Innovation

Çalışma Grubu 3 (WG3), günümüzün dijital dünyasında geride bırakılmış hissedecek yaşlı yetişkinleri hedeflemektedir. Bilgisayar, akıllı telefon veya internet kullanmakta zorlanabilen bireylerin yanı sıra teknolojiyle etkin bir şekilde etkileşim kurmak için gerekli cihazlara veya yazılıma sahip olmayanlar da bu gruba dahildir. WG3, dijital dönüşümün yaşlı yetişkinleri de kapsamını sağlamaya katkıda bulunmak için çalışmaktadır. Arlind Reuter & Peter Enste, Alexander Kucharski ile birlikte bu gruba liderlik etmiş ve Kraków'da WG 3 oturumunu düzenlemiştir. Bu oturumda aşağıdaki konuşmacılar sunum yapmıştır: Leen Broeckx, Sonay Caner-Yıldırım, Cecilia Sik-Lanyi, María-Trinidad Herrero, Krzysztof Klincewicz, Arlind Reuter ve Alexander Kucharski.

Leen Broeckx, LiCalab, Belçika

LiCalab (Yaşam ve Bakım Laboratuvarı) - yaşayan laboratuvar yaklaşımıyla sürdürülebilir kullanıcı katılımı

Ana araştırma sorusu / hedefi

PAARnet açılış konferansında LiCalab, bakım teknolojisi ve inovasyon araştırmalarına katılmaya yönelik yaşayan laboratuvar yaklaşımını sundu.

LiCalab'ın ana hedefi, gelişimin en başından pazara sunulmasına kadar son kullanıcıyı (vatandaşlar, bakım uzmanları ve diğer paydaşlar) dahil ederek bakım yenilikleri geliştirmeleri için kuruluşları ve şirketleri desteklemektir.

Yöntemler

Yaşayan laboratuvarlar, paydaşların gerçek yaşam koşullarında sürdürülebilir etki yaratmak için çözümlerin keşfedilmesine, birlikte oluşturulmasına, değerlendirilmesine ve ölçeklendirilmesine katkıda bulunduğu açık inovasyon sistemleri olarak tanımlanabilir (European Network of Living Labs (ENoLL), 2023).

LiCalab, Belçika'nın Flanders kentindeki Thomas More Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nin bir araştırma grubudur. Sürdürülebilir bir yerel inovasyon ekosistemi kurucusu olan LiCalab, geniş bir kullanıcı topluluğu geliştirmiştir.

'Kullanıcı paneli' olarak da adlandırılan bir kullanıcı topluluğu oluşturmak ve sürdürmek, geliştiriciler, araştırmacılar ve vatandaşların kendileri için birçok fayda sağlar.

Bulgular

Kullanıcı panelinin %60'ından biraz fazlası 60 yaş ve üzeri yaş grubundadır.

Yaşlı yetişkinleri inovasyon sürecinin başından itibaren sürece dahil etmek bir kazan-kazan yöntemidir. Araştırmacılar için bu katılımcı yaklaşım, kullanım bağlamı hakkında çok değerli içgörüler sağlar. Ve son kullanıcıya (yaşlı kişi veya hasta) günlük yaşamının bir uzmanı olarak tasarım sürecine katkıda bulunma fırsatı sunulur. Nihai hedef, son kullanıcının ihtiyaç ve beklentilerine uygun yenilikçi bir ürün tasarlamaktır.

Yaşam laboratuvarındaki kullanıcı araştırması şirketler, bakım kuruluşları ve yaşlı yetişkinler arasında köprü kurmaktadır. Hala bir boşluk var ve paydaşlar her zaman aynı sayfada değil.

Yaşlı yetişkinleri bu bakım inovasyonu yolculuğuna çıkarırken, çeşitli yardımlar ve araçlar hakkında yeni şeyler öğreniyorlar. Dijital katılıma çok önem verilmektedir. Herkes gemide olmalı ve belirli bir dijital uygulamanın gerçek hayat testini yapmalıdır, adım adım bir plan, kişisel koçluk ve yardım masası panel yöneticisi tarafından sağlanmaktadır.

LiCalab'ın sürdürülebilirliğine iki önemli faktör katkıda bulunmaktadır. Bunlar, araştırma ve inovasyon faaliyetlerinin yüksek kalitesi ve ikinci olarak paydaş katılımı stratejisidir. Bu adımlar, LiCalab'ın ACSELL projesi için geliştirdiği sürdürülebilir bir yaşam laboratuvarı kurmaya yönelik yol haritasında daha kapsamlı bir şekilde özetlenmiştir (ACSELL, 2023).

LiCalab, her gün belirli projeler için bireysel kullanıcıları aktif olarak işe almaya yatırım yapıyor ve bu, kullanıcı panelinin buluşup sosyalleşebileceği uzun vadeli bir temelde topluluk oluşturma faaliyetleriyle birleştiriliyor.

Bireysel verileri toplarken, hem yüz yüze etkileşimlerde hem de çevrimiçi veritabanı yönetiminde güvenli bir alan yaratmak önemlidir. Panel yöneticileri, kullanıcı topluluğunun verilerinin bekçileridir. Katılımcıların kişisel bilgilerinin dikkatli bir şekilde ele alınması, bir güven ilişkisi kurmanın anahtarıdır. Panel üyeleri, şeffaf bir şekilde ve kolayca anlaşılabilir kelimeler kullanarak bilgilendirildiklerinde gerçekten bilinçli ve bağımsız bir şekilde seçim yapabilirler.

Topluluk üyeleri araştırma faaliyetlerine gelmekten hoşlanıyor ve "Bu benim hayatımda olumlu bir şey. Bu konuda iyi hislerim var." ve "LiCalab etkinliklerine geldiğimde kendimi her zaman evimde hissediyorum." gibi ifadeler kullanmaktadır. LiCalab kullanıcı topluluğu açıkça yüksek bir içsel ve özgeci motivasyon göstermektedir. Katılımcılar ayrıca zamanları ve çabaları için takdir edici bir posta ve kitap çeki gibi küçük bir teşvik almaktadır.

LiCalab, tıbbi bakım, rehabilitasyon, bakım teknolojisi, destekli yaşam, aktif ve sağlıklı yaşlanma ve ruh sağlığı alanlarında insan merkezli tasarımı savunmaktadır. LiCalab, birlikte yaratma oturumları ve gerçek hayat pilot testleri gibi katılımcı yaklaşımlarla yeni ürün ve

hizmetleri araştırır ve doğrular. Ve bunu yüksek kaliteli protokollerle yapar. Ve her zaman kullanıcı için merkezi bir rolle.

Bibliyografya

- ACSELL (2023). Sürdürülebilir bir yaşam laboratuvarı kurulması. <https://projects2014-2020.interregeurope.eu/acsell/library/>
- Avrupa Yaşayan Laboratuvarlar Ağı (ENoLL) (2023, 5 Eylül). Hakkımızda. <https://enoll.org/about-us/>

Sonay Caner-Yıldırım, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Türkiye

Yaşlı Bir Yetişkin Afetzedeyi ve Destek Sağlayıcıyı Güçlendirmek: Türkiye'de Teknoloji Mentorluğu Vaka Çalışması

Ana araştırma sorusu / hedefi:

Bu tekil vaka çalışması, 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'de meydana gelen yıkıcı depremlerden sağ kurtulmakla kalmayıp aynı zamanda afet sonrası bir psikososyal programa destek vermek için gönüllü olan 66 yaşındaki bir ruh sağlığı uzmanı üzerinde bir yıl süren teknoloji mentorluğu girişiminin etkisini incelemektedir. Araştırma, bu istisnai koşullar altında yaşlı yetişkinler arasında dijital katılımı teşvik etmede bireyselleştirilmiş teknoloji mentorluğunun etkinliğini araştırmak için katılımcı ve nesiller arası bir yaklaşım kullanmaktadır. Katılımcının hem hayatta kalan hem de bir ruh sağlığı uzmanı olarak benzersiz ikili rolü, çalışmaya ek bir karmaşıklık katmanı katmaktadır. Araştırma, bu özel bağlama odaklanarak, yaşlı yetişkinler arasında dijital yeterlilik konusunda genişleyen bilgi birikimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, kuşaklar arası öğrenme ve katılımcı araştırma yöntemlerinin bu yaş grubunda dijital okuryazarlık üzerindeki etkisini araştıran önceki çalışmalardan da ayrılmaktadır (örneğin, Cheng vd., 2021; Lee ve Kim, 2018).

Yöntemler

Araştırma, katılımcının deneyimleri ve sonuçları hakkında veri toplamak için hem yarı yapılandırılmış görüşmeler hem de standartlaştırılmış anketler kullanan tek bir vaka çalışması metodolojisi kullanmaktadır. 66 yaşındaki ruh sağlığı uzmanı, 12 ay boyunca 37 yaşındaki bir öğretim teknolojisi uzmanından bireyselleştirilmiş teknoloji eğitimi almıştır. Çalışmada, yarı yapılandırılmış mülakattan elde edilen nitel veriler ile Dijital Yeterlilik Ölçeği (Gümüş ve Kukul, 2023) ve uyarlanmış Beklenti-Değer-Maliyet (EVC) ölçeğinden (Kosovich vd., 2015) elde edilen nicel veriler toplanmış ve analiz edilmiştir.

Katılımcı araştırma yaklaşımı, katılımcının araştırma sürecine aktif olarak dahil olmasını sağlayarak, benzersiz deneyimlerini ve bakış açılarını araştırmanın merkezine yerleştirmiştir. Bu yaklaşım, yaşlı yetişkinlerin dijital okuryazarlık girişimlerinin tasarım ve uygulamasına dahil

edilmesine yönelik tavsiyelerle tutarlıdır (Buffel, 2018; Xie vd., 2020). Katılımcının, eğitim programları geliştirirken yaşlı yetişkinlerin bilişsel kapasitelerini dikkate almak gibi içgörülerini ve tavsiyeleri, etkili müdahalelerin oluşturulmasında deneyimsel bilgilerinin dahil edilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Çalışmanın, 37 yaşındaki bir mentorun 66 yaşındaki katılımcıya kişiselleştirilmiş teknoloji eğitimi verdiği nesiller arası bileşeni, özellikle yaşlı yetişkinler arasında dijital katılımı teşvik etme bağlamında önemlidir. Araştırmalar, kuşaklar arası öğrenmenin yaşlı yetişkinlerin dijital yetkinliklerini geliştirebileceğini ve teknolojiye yönelik tutumlarını iyileştirebileceğini göstermiştir (Cheng vd., 2021; Lee ve Kim, 2018). Mentor ve menti arasında işbirliğine dayalı bir ilişkiyi besleyen bu çalışma, kuşaklararası öğrenme ilkelerini benimsemekte ve kuşaklar arasında karşılıklı anlayış ve bilgi paylaşımını teşvik etmektedir.

Katılımcı araştırma ve nesiller arası öğrenmenin entegrasyonu, teknoloji mentorluğu müdahalesinin yaşlı yetişkin katılımcının özel ihtiyaçlarına, tercihlerine ve inançlarına göre özelleştirilmesini sağladığı için bu çalışmada çok önemlidir. Bu yaklaşım sadece müdahalenin etkinliğini artırmakla kalmaz, aynı zamanda katılımcının dijital öğrenme yolculuğunda güçlenme ve sahiplenme duygusunu da teşvik eder. Benzersiz afet sonrası bağlam, katılımcının afetten etkilenen diğer kişilere psikososyal destek sağlama rolüne doğrudan uygulanabilir dijital yetkinlikler geliştirmesine olanak tanıdığı için bu yaklaşımların önemini daha da vurgulamaktadır.

Bulgular

Teknoloji mentorluk programı, katılımcının dijital yetkinliği üzerinde olumlu bir etki yaratmış ve Dijital Yetkinlik Ölçeği ile değerlendirilen altı boyutun beşinde iyileşmeler kaydedilmiştir. En önemli ilerleme güvenlik ve veri okuryazarlığında gözlenmiş, bunu iletişim ve işbirliği izlemiştir. Katılımcının gelişmiş dijital yetkinliği, genel refahını olumlu yönde etkilemiş ve afet sonrası bağlamda başkalarına daha iyi destek sağlamasına olanak tanımıştır. Bununla birlikte, dijital öz yeterlilik ve EVC ölçeğindeki karışık sonuçlar, teknolojinin benimsenmesi söz konusu olduğunda bireysel tutum ve motivasyonların ele alınmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

Çalışma, teknoloji mentorluğu girişimlerinin yaşlı yetişkinlerin kendilerine özgü ihtiyaç, tercih ve inançlarını karşılayacak şekilde özelleştirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Bu çalışmada kullanılan katılımcı ve nesiller arası yaklaşım, özellikle olağanüstü durumlarda yaşlı yetişkinler arasında dijital katılımı teşvik etmek için umut verici bir model sunmaktadır. Bulgular, yaşlı yetişkinlerin dijital okuryazarlığı ve katılımcı ve nesiller arası yaklaşımların dijital katılımı teşvik etmedeki etkinliği üzerine genişleyen araştırmalara katkıda bulunmaktadır.

Çalışmanın sınırlılıkları arasında tek bir katılımcıya odaklanması ve bulguların genellenebilirliğini kısıtlayabilecek belirli bir afet sonrası bağlam yer almaktadır. Bununla birlikte, araştırmanın derinlemesine ve boylamsal yapısı, teknoloji mentorluğunun yaşlı yetişkinlerin dijital yetkinliği ve refahı üzerindeki uzun vadeli etkileri hakkında değerli bilgiler sunmaktadır.

Uygulamaya yönelik çıkarımlar, yaşlı yetişkinlerin bilişsel kapasitelerini, öğrenme tercihlerini ve durumsal faktörleri dikkate alan teknoloji mentorluğu programlarının tasarlanması gerekliliğini içerir. Yaşlı yetişkinlerin bu girişimlerin tasarım ve uygulamasında aktif katılımcılar olarak yer almaları, kendilerine özgü ihtiyaç ve bakış açılarının ele alınmasını sağlayabilir. Ayrıca, bulgular, afet sonrası bağlamlar gibi olağanüstü durumlarda yaşlı yetişkinler arasında refah ve dayanıklılığı teşvik etmede dijital teknolojilerin potansiyelinin altını çizmektedir.

Referanslar

Buffel, T. (2018). Yaş dostu toplulukları araştıran yaşlı araştırmacılar: Akran araştırmasının faydaları ve zorlukları üzerine "içeriden" bir bakış açısı. *The Gerontologist*, 59(3), 538-548. <https://doi.org/10.1093/geront/gnx216>

Cheng, H., Lyu, K., Li, J., & Shiu, H. (2021). Aile içi kuşaklararası öğrenme yoluyla kırsal kesimdeki yaşlı yetişkinler için dijital uçurumun kapatılması: Çin'de kırsal bir ilkokulda sınıf örneği. *Uluslararası Çevre Araştırmaları ve Halk Sağlığı Dergisi*, 19(1), 371. <https://doi.org/10.3390/ijerph19010371>

Gümüş, M. M., & Kukul, V. (2023). Öğretmenler için dijital yetkinlik ölçeği geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilgi Teknolojileri*, 28(3), 2747-2765.

Kosovich, J. J., Hulleman, C. S., Barron, K. E., & Getty, S. (2015). Öğrenci motivasyonunun pratik bir ölçümü: Ortaokulda beklenti-değer-maliyet ölçeği için geçerlilik kanıtı oluşturma. *The Journal of Early Adolescence*, 35(5-6), 790-816.

Lee, O., & Kim, D. (2018). Kuşaklar Arası Mentorluk Yoluyla Yaşlı Yetişkinler İçin Dijital Uçurumun Kapatılması. *Research on Social Work Practice*, 29, 786 - 795. <https://doi.org/10.1177/1049731518810798>

Xie, B., Charness, N., Fingerman, K., Kaye, J., Kim, M. T., & Khurshid, A. (2020). Dijitale geçiş bir zorunluluk haline geldiğinde: COVID-19 sırasında yaşlı yetişkinlerin bilgi, hizmet ve sosyal içerme ihtiyaçlarının karşılanması. *Journal of Aging & Social Policy*, 32(4-5), 460-470. <https://doi.org/10.1080/08959420.2020.1771237>

3D Sanal ve Dijital Gerçeklikler Araştırma Laboratuvarı'nın araştırmasının tanıtımı

**Cecilia Sik-Lanyi, Macar Araştırma Ağı, Pannonia Üniversitesi,
Veszprem, Macaristan**

3D Sanal ve Dijital Gerçeklikler Araştırma Laboratuvarı

Laboratuvar, 3 Boyutlu Sanal ve Dijital Ortamların BT evrimlerini incelemekte ve bunların geliştirilmesi için gerekli mühendislik ve bilimsel faaliyetleri yürütmektedir. Laboratuvar, sanal ortamda ortaya çıkan yeni insan ve yapay zeka destekli bilişsel yetenekleri araştırmaktadır. Laboratuvar, kullanıcıların verimliliğinin geleneksel, olağan pencere tabanlı dijital arayüzlere

göre önemli ölçüde daha yüksek olduğu 3D sanal dünyalar, e-öğrenme ve özel kullanıcı ortamları geliştirebilir. Ayrıca laboratuvar, örneğin rehabilitasyon süreçlerini desteklemek için sağlık uygulamaları da önermektedir.

Laboratuvarın selefi "Sanal Ortamlar ve Renk Bilimi", daha sonra "Sanal Ortamlar ve Uygulamalı Multimedya" Araştırma Laboratuvarları olmuştur. Laboratuvar, önceki laboratuvarın geleneklerini, bilimsel kültürünü ve araştırma alanlarını koruyarak çalışmalarını sürdürmektedir. Araştırma laboratuvarı, görsel-fizyolojik ve görsel-psikolojik açıdan görüntü bilgisinin doğru işlenmesi ve uygulanması ile de ilgileniyor. Bu amaçla, sanal ortamlarda görsel bilginin en uygun şekilde görüntülenmesi üzerine araştırmalar yürütülmektedir.

Araştırma laboratuvarı üyeleri

Profesör Cecília Sik-Lanyi, D.Sc., profesör

Profesör Peter Baranyi, D.Sc., profesör

Dr. habil Mihálykóné Dr. Orbán Éva, Ph.D., doçent

Dr. Tibor Guzsvinecz, Ph.D., doçent

Szabó Patrícia, Doktora Öğrencisi

Jinat Ara, Doktora Öğrencisi

Hanan Mohamed Namrouti, Doktora Öğrencisi

Mochammad Hannats Hanafi Ichsan, Doktora Öğrencisi

Uluslararası ortaklar

Dr. David Brown, Nottingham Trent Üniversitesi, Bilgisayar ve Bilişim Araştırma Merkezi, İnteraktif Sistemler Araştırma Grubu, Nottingham, Birleşik Krallık

Dr. Geraldine Leader, İrlanda Ulusal Üniversitesi, Galway İrlanda Otizm ve Nörogelişimsel Araştırma Merkezi, Galway, İrlanda

Dr. Ilona Heldal, Batı Norveç Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Bergen, Norveç

Dr. hab. Nils Haneklaus, Donau-Universität Krems, Krems, Avusturya

Dr. Renáta Cserjési, doçent, ELTE, E-MIND Araştırma Laboratuvarı, Budapeşte, Macaristan

Dr. Zeynep Şahin Timar, Karadeniz Teknik Üniversitesi Kanuni Kampüsü, Trabzon, Türkiye

Dr. Mostafa Abdallah Abbas Atwa Elgendy, Benha Üniversitesi, Kairo, Mısır

Yöntemler

Rehabilitasyon veya beceri geliştirme amaçlı ciddi oyunlar gibi yeni yazılımlar geliştirirken her zaman katılımcı tasarımı kullanırız. Yazılım geliştirmede katılımcı tasarım, sonucun ihtiyaçlarını karşılamasını ve kullanılabilir olmasını sağlamak için tüm paydaşları tasarım sürecine aktif olarak dahil eden bir yaklaşımdır. Yani her zaman gelecekteki kullanıcılarımıza ve örneğin bakıcılara, terapistlere, özel öğretmenlere vb. ihtiyaçlarını sorarız. Ayrıca, ürün piyasaya sürülene kadar geliştirme sürecinde çok sayıda test yapılır. Kullanılabilirlik sorunlarını belirlemek ve iyileştirme önerileri toplamak için kullanıcı testleri yapıyoruz. İşbirliği ve ortak karar alma süreçlerini kullanarak, farklı katılımcıların bilgi, beceri ve bakış açılarından yararlanarak daha etkili ve kullanıcı dostu yazılım çözümleri yaratıyoruz. Böylece, kullanımı daha kolay olan ve kullanıcıların gerçek ihtiyaçlarını ve tercihlerini karşılayan bir yazılım ortaya çıkıyor, dahası genel kullanıcı deneyimini iyileştirebiliyoruz.

Laboratuvar hakkında:

Laboratuvar, son 20 yılda AB tarafından desteklenen 9 uluslararası konsorsiyuma katılmış, 8 ikili projeye liderlik etmiş ve 5 COST Action'a katılmıştır. Laboratuvar ayrıca birçok uluslararası konferans düzenledi.

Seçilmiş uluslararası projeler

- Herkes için Tasarım Araştırması: "Design for All for eInclusion" projesi kapsamında destekleyici teknolojiler ve erişilebilir tasarım ile ilgili yeni materyaller ve yayınlar oluşturuldu
- "Erişilebilir Web tasarımı" konusunda uluslararası kabul görmüş 60 kredilik bir eğitim materyali geliştirilmesi.
- Öğrenme güçlüğü ve zihinsel engeli olan gençler için iş ve bireysel yaşamı destekleyici programlar tasarlamak
 - o "Game On Extra Time" projesi: UK/08/LLP-LdV/TOI/163_181
 - o "Sosyal ve Bilişsel Yetkinlik için Akıllı Ciddi Oyunlar" projesi: 2015-TR01-KA201-022247
 - o TD COST Aksiyonu TD1309 - "Engelli Çocuklar için Oyun"
- İnme hastalarının rehabilitasyonu için sanal gerçeklik tabanlı oyunların tasarlanması
 - o "İnme Hastalarını Mücadele Etmeleri İçin Güçlendiren Teletıp Sistemi", Bilgi ve İletişim Teknolojileri İşbirliği Projesi: 288692 (AB FP7-ICT-2011-7)
- Yardımcı teknolojilerin geliştirilmesi ve uygulanması
 - o COST Action CA19104, Teknoloji ve güçlendirme yoluyla sosyal içermenin geliştirilmesi
 - o COST Action CA19142, Medya Erişilebilirliğinde Avrupa Vatandaşları, Endüstrileri, Akademisi ve Politika Yapıcıları için Lider Platform (LEAD_ME)
 - o COST Aksiyonu CA22167, Yaşlı Yetişkinlerle Katılımcı Yaklaşımlar (PAAR-net)

- Eğitime yardımcı olmak için bir müzakere simülasyon oyununun geliştirilmesi
- o "Game On! Çocuk Sağlığı, Çevre Eğitimi ve Dil Öğreniminde Ciddi Oyun Geliştirme Fırsatları" projesi (Macaristan-Avusturya İkili Bilim ve Araştırma 2021-1.2.4-TÉT-2021-00007)

Bulgular

Onlarca yıllık geliştirme deneyimimize dayanarak vurguladığımız bazı bulgular, bir geliştiricinin karşılaşana kadar aklına bile gelmeyecek şeylerdir. Oyun geliştiricileri sadece iyi programlama yapabildikleri için değil, aynı zamanda bir yazılım/oyun tasarlarken insan becerilerini de dikkate alabildikleri için iyi bilişim mühendisleridir. Ayrıca, bilgisayar bilimleri mühendisleri farklı ihtiyaçları olan kullanıcılar için tasarım yapma konusunda deneyim kazanırlarsa gerçekten iyi oyun geliştiricileri haline gelirler. Gelecekteki kullanıcının olası bir engeline de özel dikkat gösterilmesi gerekiyorsa karmaşıklık daha da artar. Yukarıda bahsedilen projelerin yazılım geliştirme sürecinde öğrendiklerimiz, şunlara dikkat edin

- Ekolojik geçerlilik,
- Kültürel farklılıklar,
- Hastaların ve terapistlerin fikirleri ve ihtiyaçları ile geliştirici fikirleri arasındaki farklılıklar,
- Kullanıcı ihtiyaçlarına odaklanın!

Ama en önemlisi "Nihil de nobis, sine nobis" (Latince slogan), "Biz olmadan bizimle ilgili hiçbir şey yok"!

Bibliyografya:

Ara, J.; Sik-Lanyi, C.; Kelemen, A. Web değerlendirme sürecinde erişilebilirlik mühendisliği: sistematik bir literatür taraması. *Bilgi Toplumunda Evrensel Erişim*. 2023, <https://doi.org/10.1007/s10209-023-00967-2>

Szabó, P., Ara, J., Halmosi, B., Sik-Lanyi, C. Bilişsel Yetersizlikleri Olan Bireylere Yardımcı Olmak İçin Tasarlanan Teknolojiler. *Sürdürülebilirlik* 2023, 15(18), 13490; <https://doi.org/10.3390/su151813490>

Guzsvinecz, T., Orbán-Mihálykó, É., Perge, E., Sik-Lanyi, C. Mühendislik Eğitiminin Sanal Ortamlarda Mekânsal Yetenek Üzerindeki Etkisi. *Acta Polytechnica Hungarica*, 2023, 20(5):11-30. http://acta.uni-obuda.hu/Guzsvinecz_OrbanMihalyko_Perge_SikLanyi_134.pdf

Guzsvinecz, T.; Orbán-Mihálykó, É.; Sik-Lanyi, C.; Perge, E. Masaüstü ekran ve Gear VR kullanarak sanal gerçeklikte uzamsal yetenek testi tamamlama sürelerinin araştırılması. *Sanal Gerçeklik*. 2022; 26, s. 601-614. DOI WoS Scopus

Guzsvinecz, T.; Sik-Lanyi, C.; Orban-Mihalyko, E.; Perge, E. Sanal Gerçeklik Ortamlarında Görüntü Parametrelerinin ve Görüntü Cihazlarının Uzamsal Yetenek Testi Yanıtları Üzerindeki Etkisi. *Uygulamalı Bilimler*, 2020,10(2), 526; <https://doi.org/10.3390/app10020526>

Sik-Lanyi, C.; Orbán-Mihálykó, É. Avrupa Sağlıkla İlgili Web Sitelerinin Erişilebilirlik Testi. *Arabian Journal for Science and Engineering*, 2019, 44(11):9171-9190 <https://doi.org/10.1007/s13369-019-04017-z>

Sik-Lanyi, C.; Szucs, V.; Hirschler, R. Renkli gölgeler-Neden fotoğraflanabilirler, *Color Res Appl.* 2019; 44(6): 859-874, çevrimiçi yayın: 9 Ağustos 2019 <https://doi.org/10.1002/col.22420>

Herrero MT, Reynaldos B, López-Arce N, Gonzalez-Cuello AM, Fernández-Villalba E, Klinik ve Deneysel Sinirbilim (NiCE). Yaşlanma Araştırmaları Enstitüsü. Tıp Fakültesi. Murcia Üniversitesi. Murcia, İspanya

Katılımcı bir yaklaşıma, sorunların erken tespitine ve izlenmesine odaklanarak yaşlı yetişkinlerin yaşam kalitesinin iyileştirilmesi

Özet:

Bu makale, Juno+ adlı robotik bir platform kullanarak yaşlı yetişkinlerin yaşamlarını iyileştirmeye yönelik yeni bir yaklaşım önermektedir. Geleneksel yöntemlerin genellikle yaşlı bir yetişkinin hayatının olumlu yönlerini göz ardı ettiğini savunmakta ve yalnızlık, duygusal sorunlar, iletişim zorlukları, işitme kaybı ve bilişsel bozukluk dahil olmak üzere robotik bir platformun ele alması gereken çeşitli yaşla ilgili sorunları analiz ederek PAAR (Katılımcı ve Takdir Edici Eylem ve Yansıma) kavramına dayanan daha takdir edici bir yaklaşım önermektedir. Robotik platformumuz bir huzurevinde test edilmektedir, platformun etkinliğini değerlendirmek ve günlük yaşam sorunlarının erken tespiti ve takibi için kullanıcılarının çeşitli ihtiyaçlarını dikkate aldığından emin olmak için daha büyük ölçekli bir çalışma içerecektir.

Yaşlı yetişkinlerin yaşam kalitesinin iyileştirilmesi

Katılımcı ve takdir edici eylem ve yansımayı (PAAR) dikkate alarak yansıtıcı uygulamayı demokratikleştirmeyi düşünmek önemlidir (1). Bu kavram, hem özel hem de toplumsal bağlamlarda iş uygulamalarının ve insanların yaşamlarının ilerlemesine ve iyileştirilmesine olanak tanıma potansiyelini keşfetmeyi amaçlamaktadır. PAAR'ı kullanmak için dört stratejik "dönüş" gereklidir: takdir edici, güçlendirici, etik ve katılımcı boyutlar.

O halde, hem bireylerin kendi sağlıklarına ilişkin algılarını hem de farklı müdahale ve tedavi süreçlerini dikkate almak zorunludur. Bu amaçla, müdahalelerimizde PROM'lara ve PREM'lere yer veriyoruz, ancak her bir kişinin tercihlerini ve ihtiyaçlarını bilmek için önceden somut görüşmeler yapıyoruz. PROM'lar, hastanın sağlık durumu ve yaşam kalitesi, esenlik, semptomlar, yetenekler veya özerklik düzeyine ilişkin algılarını ölçen değerlendirme araçlarıdır. Öte yandan PREM'ler, hastanın bakış açısından empati, haysiyet, saygı, anlayış veya kişiselleştirilmiş bakım gibi bakımın insani yönüne odaklanarak alınan bakım hakkında bilgi toplar.

Yıllar geçtikçe, yaşlı yetişkinlerin yaşam kalitesi yalnızlık, duygusal sorunlar, iletişim, işitme kaybı, bilişsel gerileme veya artan düşme riski gibi farklı faktörler ve koşullar nedeniyle değişmektedir. Bu nedenle, robotik platformumuz tüm bu hususları hafifletebilir, erken tespit edebilir ve izleyebilir.

Yalnızlık

İnsanlar birkaç on yıl öncesine göre çok daha uzun yaşama eğilimindedir ve bu yaşam beklentisi kadınlarda erkeklerden daha yüksektir. Yalnız kalma korkusu insanoğlunun en yaygın doğal duygularından biridir. Yalnızlık, çok sektörlü bir müdahale gerektiren karmaşık bir sorundur ve bununla mücadele etmek için farkındalık yaratmak ve tedbirler uygulamak esastır. Depresyon, anksiyete, bilişsel gerileme, bağışıklık sisteminin zayıflaması ve kronik hastalık riskinin artması gibi ciddi sonuçları olabilir (2).

Duygusal sıkıntılar

Yaşlı yetişkinler, refahlarını önemli ölçüde etkileyebilecek bir dizi duygusal sorunla karşı karşıyadır. Bunlar arasında depresyon, anksiyete, izolasyon hissi ve sosyal bağlantı eksikliği, stres ve sevdiklerinin kaybını takiben yas yer almaktadır. Bu sorunlar tedavi edilebilir ve doğru teşhis ve tedavi ile çoğu yaşlı yetişkin ruh hallerini ve dolayısıyla yaşam kalitelerini iyileştirebilir. Yaşlı yetişkinlerde duygusal sorunların ortaya çıkması yaş, cinsiyet, sağlık durumu, sosyal izolasyon düzeyi veya kişisel geçmiş gibi farklı faktörlerden etkilenir.

İletişim

Yaşlı yetişkinler diğer insanlarla ve tabii ki doktorlarla iletişim kurmakta daha büyük zorluklar yaşarlar. İşitme, görme, hareketlilik ve hafıza sorunlarının ortaya çıkması, en uygun şekilde iletişim kurmayı zorlaştırır. Yaşlı bir kişiyle konuşmak daha yavaş bir süreç olsa da, sabırlı olmalı ve onlara eşlik ettiğimizi hissettirmeliyiz. Teletıp ve elektronik cihazların kullanıldığı yeni teknolojiler, göçmenler için teknolojik açıdan giderek daha sorunlu hale gelmektedir. Bununla birlikte, doğru şekilde uyarlanırsa, yaşlı insanlara iletişim kurmayı öğretmek için iyi bir araç olabilir ve sorunları erken tespit etmek, zamanında müdahale etmek için robotik platformlar geliştirilebilir.

İşitme sorunları (Tinnitus)

Tinnitus, yaşla birlikte artan bir büyüme hızı gösteren kronik bir işitme bozukluğudur (3).

Tinnitus, vücut dışında herhangi bir kaynaktan üretilmeyen bir sesin algılanması olarak tanımlanabilir. Isık, tıslama, çınlama ve diğer ses türleri olarak algılanabilir (4). Kişiselleştirilmiş ses terapisi, tinnitustan uzaklaşma işlevi görebilir ve tinnitusun ürettiği sesi maskeleyerek rahatlama hissi sağlayabilir (5-6).

Başlangıçtaki bilişsel bozukluk

Başlangıçtaki bilişsel bozukluk, duygu ve prozodi bozukluğu ile karakterizedir (7). Şu anda mevcut olan teknolojiler, invazif olmayan analizler yapmamıza olanak sağlamaktadır. Bu teknolojiler, bir kişinin duygusal durumunun yüz ifadesi ve ses yoluyla analiz edilmesine olanak tanır (8-10). Böylece, özellikleri çıkararak, bir kişinin duygusal durumunu yüz ifadeleri veya sesleri aracılığıyla tanınamızı sağlayan bir modeli eğitebiliriz.

Robotik platformlar

Juno robotu, yaşlı yetişkinler için düşmeyi önleme alanında yardımcı olan ve aynı zamanda fiziksel ve duygusal sağlıklarını iyileştirmek için bilişsel uyarım egzersizleri yapmalarına olanak tanıyan yardımcı bir robot prototipidir. Juno kendi evindeki veya bakım evindeki mobilyalara kolayca entegre edilebilir. Tele-operasyonla çalıştırılabilir ya da bir konuma gönderilebilir ve hedef konuma ulaşıldığında kullanıcıyla etkileşime girer. Buna ek olarak, tıp uzmanlarının düşme riskini telematik olarak değerlendirmelerine yardımcı olacak bir cihaz tasarlanmaktadır. Bu cihaz, profesyonellerin uzaktan teşhis kapasitelerini geliştirmelerine olanak tanıyacak bir bulut uygulamasına bağlanacak, böylece gözetim altındaki kullanıcı-hasta sayısı, sağlanan bakımı azaltmadan artırılabilir.

Şelaleler

Yaşlı yetişkinlerde yaralanma ve ölümün önde gelen nedenlerinden biri düşmedir. Yıllar geçtikçe düşme riskinde bir artış olur; bu risk kadınlarda erkeklerden daha fazladır. Osteoporoz, artrit veya denge sorunları gibi çeşitli kronik hastalıklar, depresyon, anksiyete, bunama veya bazı yatıştırıcı veya sakinleştirici ilaçların kullanımı düşme riskini artıran faktörlerdir. Kavram kanıtının geliştirilmesi sırasında, yaşlı yetişkinlerin düşme riskini tahmin edebilen bir modeli eğitmek için bir eğitim veri seti oluşturulacaktır. Tahmin kapasitesini geliştirmek için sağlık uzmanları ve terapistler tarafından değerlendirilecek ve pazarlanacak ürüne entegre edilecektir.

2024'e yönelik konsept kanıtı, cihazı farklı kurumlara kurmayı amaçlamaktadır, böylece temsil edici sayıda kullanıcı, kişiselleştirilmiş yönlerini de dikkate alarak cihaza erişebilir. Emotiv veya Mindtooth gibi cihazlar tarafından toplanan nörometrikler, bilişsel uyarım görevlerini yerine getirirken de entegre edilerek, egzersizleri yaparken bir kişinin duygu, zihinsel iş yükü, yorgunluk veya dikkat düzeyini bilmemizi sağlar. Gelecekte yüz tanıma, prozodi, işitme bozukluğu ve düşme riskinden gelen bilgileri entegre ederek bilişsel bozukluğun erken belirtilerini tespit edebilen ve aile üyelerinin, akrabalarının, doktorların ve sağlık çalışanlarının uyarılmasını sağlayan tamamen kişiselleştirilmiş bir platforma sahip olmak ideal olacaktır.

Referanslar

1. Ghaye T, Melander-Wikman A, Kisare M, Chambers P, Bergmark U, Kostenius C, et al. Katılımcı ve takdir edici eylem ve yansıtma (PAAR) - yansıtıcı uygulamaların demokratikleştirilmesi. *Reflective Pract.* 1 de noviembre de 2008;9(4):361-97.
2. Ong AD, Uchino BN, Wethington E. Loneliness and Health in Older Adults: Bir Mini İnceleme ve Sentez. *Gerontology.* 2016;62(4):443-9.
3. Jafari Z, Kolb BE, Mohajerani MH. Yaşa bağlı işitme kaybı ve tinnitus, demans riski ve işitsel amplifikasyon sonuçları. *Ageing Res Rev.* diciembre de 2019;56:100963.
4. Han BI, Lee HW, Kim TY, Lim JS, Shin KS. Tinnitus: Özellikleri, Nedenleri, Mekanizmaları ve Tedavileri. *J Clin Neurol.* 1 de marzo de 2009;5(1):11-9.
5. Wang J, Ding J, Song J, Hu L, Cong N, Han Z. Kronik Tinnituslu Hastalarda Tinnitus Ses Eşleştirme Derecesinin Özelleştirilmiş Ses Terapisinin Etkinliğine Etkisi Üzerine Prospektif Bir Çalışma. *ORL.* 3 de septiembre de 2021;84(3):229-37.
6. Mahboubi H, Haidar YM, Kiumehr S, Ziai K, Djalilian HR. Tinnitus Tedavisi için Özelleştirilmiş ve Özelleştirilmemiş Olmayan Ses Terapisi: Randomize Bir Çapraz Klinik Çalışma. *Ann Otol Rhinol Laryngol.* octubre de 2017;126(10):681-7.
7. Ang J, Dhillon R, Krupski A, Shriberg E, Stolcke A. İnsan-bilgisayar diyalogunda sıkıntı ve hayal kırıklığının prozodi tabanlı otomatik tespiti. En 2002 [citado 14 de mayo de 2024]. s. 2037-40. Şu adresten erişilebilir: https://www.isca-archive.org/icslp_2002/ang02_icslp.html
8. Akçay MB, Oğuz K. Konuşmada duygu tanıma: Duygusal modeller, veritabanları, özellikler, ön işleme yöntemleri, destekleyici modaliteler ve sınıflandırıcılar. *Speech Commun.* 1 de enero de 2020;116:56-76.
9. Bianco S, Celona L, Ciocca G, Marelli D, Napoletano P, Yu S, vd. Ev Ortamlarında Duygu İzleme için Akıllı Bir Ayna. *Sensörler.* 9 de noviembre de 2021;21(22):7453.
10. El Ayadi M, Kamel MS, Karray F. Konuşma duygusu tanıma üzerine araştırma: Özellikler, sınıflandırma şemaları ve veritabanları. *Pattern Recognit.* 1 de marzo de 2011;44(3):572-87.

Krzysztof Klincewicz, Sosyal Sorumluluk Sahibi Yenilikler Merkezi,
İşletme Fakültesi, Varşova Üniversitesi, Polonya

Yaşlı yetişkinlerin ürün ortak yaratımına katılımı - ihtiyaçların keşfi ve konatif güçlendirme

Ana araştırma sorusu:

Çalışma, katılımcı araştırma deneyiminin, katılımcıların -yaşlı yetişkinlerin- gündelik yaşamındaki değişiklikleri nasıl tetiklediğine dair anlayışımızı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu, özellikle yenilikler ve teknolojiler bağlamında araştırmacılar için ilham verici bir araştırma yolu

olarak görünmektedir. İnsanların neden katılımcı çalışmalara katıldığına ve devam ettiğine dair kapsamlı kanıtlar olsa da (örneğin bkz. literatür taraması: Klincewicz vd., 2024b), çeşitli katılımcı yaklaşımların yaşlı yetişkinler de dahil olmak üzere katılımcı bireylerin hayatlarını nasıl değiştirdiğini daha iyi anlamamız gerekiyor.

Çalışma benzersiz bir araştırma ortamından faydalanmaktadır: EIT Food RIS Consumer Engagement Labs, Horizon 2020 ve Horizon Europe programlarına dayalı olarak Avrupa İnovasyon ve Teknoloji Enstitüsü tarafından finanse edilen ve Varşova Üniversitesi tarafından koordine edilen bir projedir. Proje, tüketici ortak yaratımı yoluyla katılımcı yaklaşımlar uygulamaktadır: tüketiciler ve üreticiler arasında bir diyalog kurarak, tüketicilerin ihtiyaçlarını karşılayan yeni, daha önce bilinmeyen ürünleri birlikte tasarlamalarını sağlar. Proje, 2019-2023 döneminde 19 ülkede 106 tüketici grubu ve 55 şirketin katılımıyla uygulanmış ve sonuçta birlikte yaratılan 30 ürün piyasaya sunulmuştur. Projenin 2019-2021 aşamalarında, katılımcı tüketicilerin tamamı yaşlı yetişkinlerden oluşuyordu ve dolayısıyla proje, yaşlı tüketicilerin gıda ile ilgili ihtiyaçlarının yanı sıra bu vatandaş grubunu içeren katılımcı yaklaşımların fırsatları ve sınırlamaları hakkında da zengin içgörüler elde etmek için fırsatlar sundu (ayrıca bkz: Klincewicz ve diğerleri, 2024a).

Tüketici Katılım Laboratuvarları, gıda ve ambalaj dahil olmak üzere günlük ürünlerin ortak tasarımcıları olarak yaşlı yetişkinlere önemli bir rol vermiştir. Katılımcılar, uzman bilgisi veya geçmiş eğitimi olmayan, ihtiyaçlarını karşılayan, mevcut seçeneklerden daha iyi ve üretici şirketler için cazip olan yenilikçi ürünleri birlikte tasarlamak için yaratıcı potansiyellerini açığa çıkaran "ortalama tüketiciler" idi. Proje, Varşova Üniversitesi tarafından geliştirilen ve her yeni yaratıcı süreç ve her tüketici grubu ile tekrarlanan benzersiz bir metodolojiye dayanmaktadır. Birlikte yaratma süreçleri, tekrar eden toplantılar, katılımcıların ihtiyaçlarını ortaya çıkarma ve daha sonra şirketler tarafından analiz edilen, ticari çekicilik açısından taranan ve tüketici pazarı için geliştirilen yeni ürün tekliflerinin formüle edilmesiyle sonuçlanan yaratıcı görevlere doğru ilerleyen aşamalı süreçler aracılığıyla yaşayan laboratuvarlar şeklinde düzenlenmektedir.

Yaşlı yetişkinlerin katılımı, gizli ihtiyaçlarının ortaya çıkarılmasına yardımcı olmuştur. Metodolojinin önemli bir yönü de projeksiyon kullanımındır: yaşlı yetişkinler, gerçek bireyler yerine bir personanın (seçilmiş bir toplumsal grubun temsili özelliklerine sahip idealize edilmiş bir tüketici) durumunu tartışırken, mevcut ürünlerle ilgili zaman zaman utanç verici olabilecek endişelerini (örneğin sindirim rahatsızlıkları veya çiğneme zorluklarıyla ilgili endişeler) kolayca iletebilmişlerdir. Metodoloji ayrıca dış çevredeki etkileşimleri teşvik eden çok sayıda teknik içermektedir: kendi evinde/mutfağında depolanan ürünlerin satın alma ve kullanım sıklığı ile analizleri, belirli bir ürün kategorisindeki mevcut teklifleri iki kez kontrol etmek için market ziyaretleri ve diğer ortak yaratıcılarla ve arkadaşlarla yoğun tartışmalar.

Katılımcı çalışmalar için, katılım sonrası deneyimler ve kişisel yaşamlar için daha geniş sonuçlar, öncelikle araştırma tasarımının sınırlamaları nedeniyle kapsamlı bir şekilde araştırılmamıştır: gözlemleri veya kendi kendine bildirilen değişiklikleri toplamak için belirli bir süre sonra çalışma katılımcılarına geri dönme ihtiyacı. Yaşayan laboratuvarlar biçimindeki birlikte

yaratım, yaşamı değiştiren sonuçların izini sürmek için oldukça uygun bir bağlam olarak görünmektedir, çünkü katılım yoğunudur, birden fazla güne yayılmıştır ve somut, yeni sonuçlar vermektedir.

Yöntemler:

Çalışma, 2019-2020 yıllarında 14 Avrupa ülkesinde uygulanan katılımcı süreçlere dayanarak, 14 ülkede 42 tüketici ekibiyle 14 Labs sürecine katılanların deneyimlerini analiz etti. 2021 yılında, 2-12 ay önce düzenlenen Labs'lara katılan yaşlı yetişkinler odak grup görüşmelerine katılmaya davet edildi. Bu görüşmelere, Laboratuvarların 42 kolaylaştırıcısı ile yapılan bireysel görüşmeler ve yaşlı yetişkin-Laboratuvar katılımcılarıyla yapılan 12 bireysel görüşme de eklenmiş ve bu görüşlerin daha fazla araştırılması amaçlanmıştır. Kapsamlı nitel materyal kaydedilmiş, yazıya dökülmüş, tercüme edilmiş ve eksenel ve in-vivo kodlama yoluyla kodlanmıştır.

Bulgular:

Katılım deneyimi, katılımcıların güçlendirilmesiyle sonuçlanır ve bu da bilişsel, duyuşsal ve yapısal güçlendirme üçlü yapısının mercekleri aracılığıyla yorumlanabilir (Harrison & Waite, 2015; Hilgard, 1980):

- Bilişsel güçlendirme: Katılımın sonuçları olarak öğrenme, yeni bilgi edinme, öz farkındalık ve gelişmiş anlayış,
- duyuşsal güçlendirme: ürünlere veya şirketlere yönelik duyuşsal sonuçlar ve tutumlar, aynı zamanda katılımcıların öz yeterliliğinin güçlendirilmesi (kişinin kendi yeteneklerine ve yaratıcı potansiyeline olan güveninin artması),
- Konatif güçlendirme: Yaratıcı süreçte bireysel eylemlilik ve özerklikle birlikte proaktif, amaca yönelik ve hedef odaklı eylemle (yeni veya daha iyi şekillerde hareket etme yetkisine sahip olma) sonuçlanır (Warde, 2014).

Bilişsel güçlendirme günlük yaşam için çeşitli sonuçları kapsar ve bunlar değişim için üç temel yön olarak özetlenebilir:

- 1) "Kendi hayatımla ilgili konularda bir uzman olarak söz sahibiyim" - katılım sonrası sonuçlar: ürün içeriklerine, son kullanma tarihlerine, etiketlere veya ambalajlara artan ilgi, daha özenli alışveriş, gıda planlamasında değişiklikler, mağaza veya marka seçimi
- 2) "Daha sağlıklı bir tüketiciyim" - öğünlerin planlanması veya bileşimindeki değişiklikler (öğünlerin sıklığı ve zamanlaması, belirli ürünlerin ortadan kaldırılması veya tüketiminin artırılması), tüketilen gıdaların çeşitliliğinin artırılması, yeni tariflerin ve besleyici ürünlerin kullanılması (ilginç bir şekilde, katılımcıların görüşleri her zaman yaygın olarak kabul edilen beslenme standartlarıyla uyuşmuyordu, çünkü bazı katılımcılar Laboratuvar sürecinde biriktirdikleri kendi uzmanlıklarına daha fazla güven duymuş ve buna göre hareket etmişlerdi, ancak bilgileri mutlaka doğrulanabilir değildi)
- 3) "Daha iyi bir hayat yaşıyorum" - ekip çalışması ve yaratıcı görevler deneyimi, bazı katılımcıların günlük alışkanlıklarını yeniden değerlendirmelerini sağladı, yemekleri

kutlamak ve yemek estetiğine dikkat etmek için motive etti veya yemekleri bir "kendine hediye verme" uygulaması olarak değerlendirdi.

Bibliyografya:

Harrison, T. & Waite, K. (2015) Ortak üretimin tüketici güçlendirme algısı üzerindeki etkisi. *The Service Industries Journal*, 35(10), 502-520.

Hilgard, E.R. (1980) Zihin üçlemesi: Biliş, duygulanım ve kavrama. *Journal of the History of the Behavioral Sciences*, 16(2), 107-117.

Klincewicz, K., Dębska, K., Król, K., Skupiński, M. & Zatorska, M. (2024a) Yaşlı tüketicilerle birlikte yeni ürün yaratmanın zorlukları ve fırsatları. İçinde: A. Urbaniak, A. Wanka (Eds.), *Routledge International Handbook of Participatory Approaches in Ageing Research* (pp. 158-171), Routledge.

Klincewicz, K., Jacobsen, L., Dębska, K., Gazdecki, M., Goryńska-Goldmann, E., Król, K., Lähteenmäki, L., Wielicka-Regulska, A. & Zatorska, M. (2024b) Ortak yaratımda motivasyonun evrimi: Yeni gıda ürünlerinin birlikte yaratılmasına ilişkin bir projede işe alma, elde tutma ve tamamlama, *Creativity and Innovation Management*, 1-26.

Warde, A. (2014) Tattan sonra: Kültür, tüketim ve uygulama teorileri. *Journal of Consumer Culture*, 14(3), 279-303.

Arlind Reuter, PhD Lund Üniversitesi, İsveç

Yaşlanma araştırmalarında katılımcı yaklaşımların sürdürülebilirliği: İleri Yaşam Ses ve Radyo Kooperatifi

Toplulukların gelişmesi, katılımcı eylem araştırmasının temel hedeflerinden biridir (Kindon vd., 2007). Bu nedenle, katılımcı eylem araştırmasının araştırma projesinin ötesinde sürdürülebilirliğini göz önünde bulundurmak, uzun vadeli etki yaratmak ve topluluklarda uzun süreli değişimi birlikte yaratmak için gereklidir. Teknoloji ve inovasyon çalışma grubu sempozyumunun bir parçası olarak yapılan bu sunumda, katılımcı bir metodolojinin bir topluluğun katılımcı araştırmayı sahiplenmesini nasıl desteklediğini göstermek için Later Life Audio and Radio Cooperative örneği kullanılmıştır (Reuter & Scharf, 2023).

Bu araştırma projesinin **temel amacı**, yaşlı yetişkinlerin sivil katılımının dijital ses içeriği oluşturularak nasıl desteklenebileceğini araştırmaktır. Çevrimiçi ortamda aktif olarak yer alan yaşlıların sayısının giderek artmasına rağmen, yaşlılar hala aktif içerik oluşturucuları olarak göz ardı edilme eğilimindedir (Waycott vd., 2013). Yeni sosyal medyanın geliştirilmesinde bile, yaşlı kullanıcıların kendi üretimlerini oluşturmak ve paylaşmak yerine başkaları tarafından üretilen içerikleri görüntülemelerine olanak tanıyan erişilebilirlik işlevlerine öncelik verilmektedir (Waycott vd., 2013). Dijital alanlarda yaşlıların seslerinin duyulmaması, yaşlıların ana akım

medya söyleminde sıklıkla yanlış temsil edilmesiyle de pekiştirilmektedir (Ayalon vd., 2021). Gerçekten de, yaşçılık ya da insanların kronolojik yaşlarına göre ayrımcılığa uğraması, dijital platformların yerleşik bir özelliği haline gelmiştir ve bu platformlar, yaşlıları stratejik olarak önceliksizleştiren, göz ardı eden veya dışlayan tasarım veya algoritmik mekanizmalar içerebilmektedir (Rosales & Fernández-Ardèvol, 2020).

Yöntemler

Dört yıl boyunca katılımcı eylem araştırmasını kullanarak, Birleşik Krallık'ta kendi radyo programlarını yaratan yaşlı yetişkinlerle işbirliği yaptık. Sunum, Birleşik Krallık'taki yaşlı radyo yaratıcılarının birbirleriyle bağlantı kurmaları için bir platform sağlayan benzersiz ve sürükleyici bir metodoloji olarak bir Radyo Festivali'nin oluşturulmasını özellikle vurguladı. Radyo Festivaline katılanlar arasında yaşlı ses ve radyo yaratıcıları, yaş kapsayıcı radyo istasyonları, yaşlanma sorunları üzerine çalışan üçüncü sektör kuruluşları ve topluluk radyosu ve yaşlanma alanlarından araştırmacılar yer aldı. Radyo Festivali, yaşlı içerik oluşturucuların deneyimlerinin daha derinlemesine anlaşılmasını destekleyen bir veri kümesi oluşturmak için verilerin organik yollarla toplandığı bir tür metodolojik bricolage'ı temsil etmektedir. Metodolojik bricolage'ın temel amaçlarından biri, genelleştirilebilir veriler talep etmek yerine anlayış aramaktır (Holstein & Minkler, 2007). Bağlamsallaştırılmış yöntemlerden yararlanmak ve bu yaklaşımın bir parçası olarak metodolojik riskler almak sosyal değişimi destekleyebilir (Holstein & Minkler, 2007) ki bu da Radyo Festivali'nin ayrılmaz bir amacıdır. İki gün boyunca, beceri gelişimine katkıda bulunan canlı yayınlar, başarılı sivil katılım için içerik oluşturmanın önemini anlamaya yönelik tartışmalar ve yeni stratejiler geliştirmemize olanak tanıyan yaratıcı atölye çalışmaları gibi çeşitli etkinliklerle uğraştık. Atölye çalışmaları ve tartışmalar boyunca katılımcılar, daha kalıcı bir şekilde bağlantı kurma ve yaşlı yetişkinler tarafından oluşturulan konuşmaya dayalı içerik sağlayarak ana akım medyadaki yaşlı anlatılara meydan okumayı amaçlayan yaşlı içerik yaratıcıları ve yaş kapsayıcı radyo istasyonlarından oluşan Birleşik Krallık çapında bir ağ oluşturma isteklerini dile getirdiler.

Uzun ömürlü bir ağ oluşturma fikri sonraki yıl boyunca daha da geliştirildi. Katılımcılar işbirliği içinde, kooperatif bir yönetim yapısına dayanan Later Life Audio and Radio Cooperative'i (laterlifeaudioradio.org) kurmak için çalıştılar. Kooperatifin hedefleri şunlardır

-Farklı yaşlı yetişkin grupları tarafından oluşturulan konuşma tabanlı ses ve radyo içeriği sağlayarak yaş ve yaşlanmaya ilişkin olumlu görüşleri teşvik etmek ve olumsuz görüşlere meydan okumak.

-Medyada yaşlı yetişkinler tarafından oluşturulan içeriğin görünürlüğünü güçlendirmek ve yaşlanma ve kuşaklar arasındaki ilişkilerle ilgili radyo programlarının yaygınlaştırılmasını teşvik etmek.

-Yaşlı yetişkinlerin yayıncılığa katılımını sağlamak, beceri gelişimini kolaylaştırmak ve çok çeşitli konuların tartışılmasını sağlayarak topluluklar oluşturmak.

Genel olarak, yaşlı topluluk radyo içeriği yaratıcılarını Radyo Festivali'nde bir araya getirmek, bir kooperatif kuruluşu şeklinde daha büyük ve daha sürdürülebilir bir topluluğun oluşturulmasına yol açmıştır. Kooperatife doğru giden yolculuk, yaşlı yetişkinler için bir Radyo Festivali ile başlayan ve yayıncılıkta yaşlı yetişkinlerin dijital vatandaşlığını güçlendirmek için başarılı bir şekilde savunuculuk yapabilen bir örgütlenme biçimine yol açan bir dizi katılımcı eylem araştırması döngüsü ile karakterize edildi. Proje, katılımcı eylem araştırmacısının rolünün, artık yaşlı yetişkinlerin kendileri tarafından yönlendirilen bir topluluğun oluşturulmasını kolaylaştırmak olduğu yenilikçi bir yaklaşımı temsil etmektedir. Teknoloji üzerine katılımcı eylem araştırması yoluyla topluluğun geliştirilmesine önem verilmesi, araştırma projelerinin finansman döneminin bitiminden sonra da sürdürülebilirliğini destekleyebilir.

Bibliyografya

Ayalon, L., Chasteen, A., Diehl, M., Levy, B., Neupert, S.D., Rothermund, K., Tesch-Römer, C. & Wahl, H.W. (2021) COVID-19 Pandemisi Zamanlarında Yaşlanma: Yaşlılıktan Kaçınmak ve Kuşaklar Arası Dayanışmayı Teşvik Etmek. *Gerontoloji Dergileri: Seri B.* 76 (2), 1-4.

Holstein, M.B. & Minkler, M. (2007) Eleştirel gerontoloji: 21. yüzyıl için düşünceler. Yaşlanan toplumlar üzerine eleştirel perspektifler. 13-26.

Kindon, S., Pain, R. & Kesby, M. (2007) Katılımcı eylem araştırması yaklaşımları ve yöntemleri: İnsanları, katılımı ve yeri birbirine bağlamak. Cilt 22. Routledge.

Reuter, A. & Scharf, T. (2023) 'The Later Life Audio and Radio Cooperative: Creating sustainable communities from participatory action research', Anna Urbaniak & Anna Wanka (eds.) *Routledge International Handbook of Participatory Approaches in Ageing Research* içinde. [Çevrimiçi]. s. 262-272.

Rosales, A. & Fernández-Ardèvol, M. (2020) Dijital platformlar çağında yaş ayrımcılığı. *Yakınsama: Uluslararası Yeni Medya Teknolojileri Araştırma Dergisi.* 26 (5-6), 1074-1087.

Waycott, J., Vetere, F., Pedell, S., Kulik, L., Ozanne, E., Gruner, A. & Downs, J. (2013) Dijital içerik üreticileri olarak yaşlı yetişkinler. *SIGCHI Bilgisayar Sistemlerinde İnsan Faktörleri Konferansı Bildirileri - CHI '13.* 39-48.

Alexander Bajwa Kucharski, M.A. Çalışma ve Teknoloji Enstitüsü, Almanya

Geronteknolojide Katılımcı Tasarım: Sistemik bir literatür taramasının temel bulguları ve yansımaları

Arka plan

Yaşlı yetişkinleri ve yaşlanma süreçlerini desteklemeye yönelik teknolojilerin veya dijital hizmetlerin kanıtları uzun süredir araştırılmaktadır (örn. Gutman/Sixsmith, 2013). Aynı

zamanda, bu tür amaçlar için tasarlanan çoğu teknolojinin yaşlı yetişkinlerin yaşam dünyalarında başarılı olamadığı, çünkü yalnızca "sınırlı alım [ve] yüksek terk edilme oranlarına" ulaştıkları kabul edilmiştir (Greenhalgh vd., 2016: 2). Bu bulguya ilişkin açıklamalar çeşitlidir. Bununla birlikte, birçok çalışma yaşlı bireylerin bu teknolojilere yönelik farkındalık ve/veya ilgi eksikliği olduğu ve bunun da kabul ve kullanım eksikliğine yol açabileceği sonucuna varmaktadır (Lee/Coughlin, 2015). Bu nedenle, kabullenmeme ve kullanmama durumunun üstesinden gelmek için cihazların yaşlı kullanıcıların özelliklerine, ihtiyaçlarına ve tercihlerine daha fazla odaklanması gerektiği ileri sürülmüştür (Künemund, 2015). Yaşlı kullanıcıları teknolojilerin gelişim sürecine dahil eden katılımcı yaklaşımlar, bunu başarmanın umut verici bir yolu olarak görülmüştür. Bu bağlamda, ideal olarak potansiyel kullanıcıları "kendi yaşam dünyalarının uzmanları" (Beimborn vd., 2016) olarak tasarım uygulamalarına dahil eden ve tüm inovasyon süreci boyunca tasarımcılar ve araştırmacılarla birlikte tam ortak olan (Spinuzzi, 2005) Katılımcı tasarım (PD) yaklaşımı popülerlik kazanmıştır. Yine de eleştirmenler, yaşlı yetişkinlerle PD yaklaşımlarının hayata geçirilmesinin gerektiği gibi yapılmadığını iddia etmiştir (Östlund vd., 2015; Beimborn vd., 2016). PD'nin pratikte nasıl uygulandığını ve organize edildiğini görmek için, sunum yapan kişi ve meslektaşı, 2018 yılında yayınlanan bir literatür taraması yapmıştır (Merkel/Kucharski, 2018). Bu konferans katkısının temel amacı, bu derlemenin kritik kilit bulgularını sunmak ve PAAR-net çalışma gruplarının yeni çalışmaları ve gelecekteki çalışmaları ile ilişkilendirmektir.

Yöntemler

Sistemik literatür taraması çeşitli veri tabanlarını (APA Search, GeroLit, PubMed ve Web of Science) kapsamıştır. Arama stratejisi üç unsura dayandırılmıştır: (1) yaşlılar için teknolojik cihazlar, yazılımlar ve donanımlar geliştirmeyi amaçlayan (2) yaşlılarla katılımcı yöntemler ve yaklaşımlar (3) yaşlılar için teknolojik cihazlar, yazılımlar ve donanımlar.

Sonuçlar

Arama stratejisi toplam 557 yayın ortaya çıkardı. Tam metin 65 makale incelenmiş ve bunlardan 26'sı nihai analize dahil edilmiştir. Teknolojilere göre, incelenen yayınlar üç grupta kategorize edilebilir: (1) yeni kullanım yolları bulmak amacıyla halihazırda var olan teknolojiyi kullanan; (2) yeni cihazlar yaratmayı amaçlayan; (3) prototipleri test eden ve/veya değiştiren çalışmalar. PD'nin geronteknoloji disiplinlerarası alanında farklı şekillerde kullanıldığını tespit ettik. Üç bulgu, incelemenin en kritik bulguları olarak özetlenebilir. Çalışmaların çoğu (gelecekteki) kullanıcıları inovasyon sürecinin yalnızca tek bir aşamasına (örn. erken tasarım çalışmalarında fikir üretme veya (prototip) testinde kullanıcı geri bildirimi), küçük örneklem büyüklüklerine sahip nitel çalışmalarda, çoğu zaman örnekleme stratejilerini açıkça ortaya koymadan, daha 'geleneksel araştırma' yöntemlerini (örn. görüşmeler, odak grupları, çalıştaylar) kullanarak entegre etmiştir. Buna ek olarak, çalışmaların hiçbiri sürecin bir değerlendirmesini rapor etmemiştir, yani katılımcı yaklaşımlar sayesinde teknolojilerin daha fazla kabul gördüğüne dair kanıt sunmanın yanı sıra yaşlı katılımcıların katılımlarına ve sonuçlara ilişkin deneyimlerini yansıtmamaktadır. Son olarak, yaşlı bireylerin kritik kararları

aktif olarak etkileme hakkına sahip olup olmadıklarının çoğunlukla açıklanmadığını tespit ettik. Bu bulgulara dayanarak, kapsamlı stratejilerin eksikliğini yanı sıra, katılımcı yaklaşımların normatif varsayımları ile geronteknolojilere yönelik tasarım uygulamalarındaki pratik uygulamalar arasında genel bir uyumsuzluk olduğu sonucuna vardık; çünkü belirlenen araştırma yaklaşımları, seçilen çalışma tasarımlarının nedenleri konusunda çoğunlukla şeffaf değildi. Araştırmacıların ve tasarımcıların kendilerine katılımcı yaklaşımların neden dahil edilmesi gerektiğini, izleyici olarak kimlerin hedefleneceğini, (gelecekteki) kullanıcıların nasıl dahil edileceğini ve ne zaman dahil edileceklerini sormalarını tavsiye ediyoruz. Bu sorular üzerinde düşünmek, PD'nin göstermelik olarak kullanılmasını önleyebilir, önyargılı örneklemelerden kaçınabilir ve yaşlı yetişkinlerin deneyimlerinin yanı sıra PD süreçlerinin ve yöntemlerinin sonuçları hakkında içgörü sağlayabilir.

Düşünceler ve bakış açısı

Rapor edilen çalışma, yaşlı ortak yaratıcılarla yapılan araştırmaları eleştirel bir şekilde yansıtmaya ve teknoloji tasarımında katılımcı yaklaşımlar için kriterler formüle etmeye yönelik erken bir girişimdi. O zamandan bu yana, farklı yönere odaklanan ve katılımcı yaklaşımlar için daha ayrıntılı kriterler öneren daha fazla çaba gösterilmiştir (örneğin, Fischer vd., 2020; Grigorovich vd., 2022). Yine de, katılımcı yaklaşımlar farklı disiplinler tarafından tartışılan bir alan olduğundan ve yaşlanma ve teknolojide farklı amaçlar için uygulandığından, bilginin sentezlenmesine ve yaşlı ortak yaratıcılarla Teknoloji ve Yenilik Araştırması için bir çerçeve oluşturulmasına ihtiyaç vardır.

Bibliyografya

Gutman, G. M., & Sixsmith, A. J. (2013). Aktif yaşlanma için teknolojiler. Yaşlanma üzerine uluslararası perspektifler (Cilt 9). New York:Springer.

Greenhalgh, T., Shaw, S., Wherton, J., Hughes, G., Lynch, J., A'Court, C., Stones, R. (2016). SCALS: Kurumsal, sosyal, siyasi ve politika bağlamında destekli yaşam teknolojilerine ilişkin dördüncü nesil bir çalışma. *BMJ Open*, 6, e010208. doi:10.1136/bmjopen-2015-010208

Künemund, H. (2015). Chancen und Herausforderungen assistiver Technik: Nutzerbedarfe und Technikakzeptanz im Alter [Yardımcı teknolojinin fırsatları ve zorlukları: Yaşlılıkta kullanıcı ihtiyaçları ve teknoloji kabulü]. *Zeitschrift für Technikfolgenabschätzung in Theorie und Praxis*, 24, 28-35.

Lee, C., & Coughlin, J. F. (2015). Perspektif: Yaşlı yetişkinlerin teknolojiyi benimsemesi: Belirleyicileri ve engelleri tanımlamak için entegre bir yaklaşım. *Journal of Product Innovation Management*, 32, 747-759. doi:10.1111/jpim.12176

Beimborn, M., Kadi, S., Köberer, N., Mühleck, M., & Spindler, M. (2016). İnsana odaklanmak: Yaşlanma ve teknoloji üzerine disiplinler arası düşünceler. In E. Domínguez-Rué & L. Nierling (Eds.), *Bilim çalışmaları: Cilt 9. Yaşlanma ve teknoloji: Sosyal bilimlerden perspektifler* (s. 311-333). Bielefeld: Transkript.

Spinuzzi, C. (2005). Katılımcı tasarım metodolojisi. *Technical Communication*, 52, 163-174.

Östlund, B., Olander, E., Jonsson, O., & Frennert, S. (2015). Modern yaşlanmanın zorluklarını karşılamak için STS'den ilham alan tasarım. Kullanıcı odaklı yenilikleri teşvik etmek için bir araç olarak refah teknolojisi mi yoksa yaşlı kullanıcıları rehlin tutmanın başka bir yolu mu? *Technological Forecasting and Social Change*, 93, 82-90. doi:10.1016/j.tech-fore.2014.04.012

Merkel, S. & Kucharski, A. (2018): Geronteknolojide Katılımcı Tasarım: Sistemik Bir Literatür Taraması. *The Gerontologist*, 59,1, e16-e25. doi:10.1093/geront/gny034.

Fischer, B., Peine, A. & Östlund, B. (2020): Kullanıcı Katılımının Önemi: Yaşlı Kullanıcıların Teknoloji Tasarımına Dahil Edilmesine İlişkin Sistemik Bir İnceleme. *The Gerontologist*, 60,7, e513-e523. doi: 10.1093/geront/gnz163.

Grigorovich, A., Kontos, P., Jenkins, A. & Kirkland, S. (2022): Geronteknolojide Yaşlı Yetişkinlerin Katılımcı Katılımının Vaatlerine Doğru İlerlemek. *The Gerontologist*, 62,3, 324-331. doi: 10.1093/geront/gnab026.

Çalışma Grubu 4

WG 4

Synthesis and Quality
Criteria

Çalışma Grubu 4, etik standartları korumaya ve yoksun, savunmasız veya ötekileştirilmiş yaşlı yetişkinlerin araştırma ve politika oluşturma süreçlerine anlamlı katılımını sağlamaya kendini adanmıştır. WG4, yaşlı yetişkinlerin araştırma ve politika oluşturma süreçlerine kapsayıcı ve anlamlı katılımını teşvik eden etik ilkeler ve kalite kriterleri belirlemektedir. Carlo Fabian & Annette Bielfield bu gruba liderlik etmiş ve Kraków'da WG4 oturumu düzenlemiştir. Bu oturumda aşağıdaki konuşmacılar sunumlarını gerçekleştirmiştir: Sandra Staudacher ve John Andersen.

Sandra Staudacher, PhD, MA, Institut für Pflegewissenschaft, Basel, İsviçre

Katılımcı araştırmalara yaşlıların katılımının mevcut düzeyi üzerine bazı düşünceler

Ana araştırma hedefi: Bu katkının ilk amacı, yaşlıların katılımcı araştırmalara ne kadar dahil olduklarını ve yaşlıların gerçekten bir etkiye sahip olmaları için ne tür temel dayanakların farkında olmamız gerektiğini düşündürmektir. Bu da ikinci hedefe, yani yaşlılarla yapılacak katılımcı araştırmaları ne tür bir metodolojik yaklaşımın destekleyebileceğini analiz etmeye götürmektedir.

Yöntemler

Yansımalar, "yazarların genel argümanına hem bağlam hem de içerik sağlayan" katılımcı araştırmalarla ilgili bilgilerin toplanmasına olanak tanıyan bir anlatı incelemesine yol açan yapılandırılmamış bir literatür taramasına dayanmaktadır (Kastner vd., 2012, s. 4). Literatür taraması ve yansımalar, İsviçre Ulusal Bilim Vakfı (SNSF) tarafından finanse edilen "Huzurevlerinde kimin söz hakkı var? Uzun süreli bakım evlerinde yaşayan insanların katılımı üzerine bir etnografi (EPICENTRE)".

Bulgular

BM COVID-19 Kurtarma Yol Haritası'na göre, marjinalleştirilmiş nüfusların karar alma faaliyetlerine anlamlı katılımını teşvik eden mekanizmaların tasarımı ve etkinliği konusunda bir bilgi açığı bulunmaktadır (Birleşmiş Milletler, 2020). Yaşlı yetişkinlerin katılımcı araştırmalara ne kadar dahil olduğunu anlamak için katılımın ne anlama geldiğini daha iyi anlamamız gerekir.

Katılımın çok çeşitli anlamları vardır. Katılım kavramlarından yararlanmamız gerektiğini savunuyorum. Katılımın iki ana yönü arasında ayırım yapabiliriz; mevcut olmak anlamında "yer almak" ve katılımcıların fiili etkiye sahip olma yetkisine sahip olduklarını ima eden "bir parçaya sahip olmak" (Simovska & Jensen, 2009). Bu, insanların sadece başkaları tarafından temsil edildiği "ikame yoluyla katılımın" ötesine geçer (Shivji, 2004). Arnstein daha 1969 yılında üç ideal katılım türünden oluşan bir merdiven fikrini yayınlamıştır: vatandaş gücü, göstermelik katılım ve katılmama. Merdivenin en üstündeki yurttaş gücü yurttaş kontrolünü, yetki devrini ve ortaklığı içerir. Merdivenin ortasında ise danışma, bilgilendirme ve yatıştırmayı içeren token-ism yer alır. İstişare, sürece ahlaki bir otorite kazandırmak için asgari katılımın kullanıldığı, halihazırda alınmış kararları meşrulaştırma aracı olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. En altta ise terapi ve manipülasyonun yer aldığı katılımsızlık bulunmaktadır (Arnstein, 1969). Bu merdiven halen daha yakın zamanda geliştirilen katılım çerçevelerinin merkezinde yer almaktadır (Cornwall, 2008; Morgan ve Lifshay, 2012; Popay vd., 1998; Rowe ve Frewer, 2005). Ancak literatürde, bireylerin veya grupların topluma katılımını analiz ederken sosyo-kültürel, siyasi, yasal veya ekonomik yönler gibi yapısal bağlama nispeten daha az dikkat edilmektedir ki katılımı daha büyük bir sisteme gömülü olarak anlamak için bunların dikkate alınması gerektiğini savunuyorum. Yaşlıların yapısal bağlamını anlamak çok önemlidir çünkü sesi etkiye dönüştürmek, insanların söylemek istediklerini yakalamanın etkili yollarından daha fazlasını gerektirir; 'yukarıdan' ve 'aşağıdan' çabaları içerir (Gaventa ve Robinson, 1998).

Katılımın bu farklı tonlarını akılda tutarak, yaşlı yetişkinlerin araştırmaya ne kadar dahil olduklarını analiz eden aşağıdaki kilit soruları sormanızı öneririm: İlk olarak, yaşlıların katılımını şekillendiren sosyal, ekonomik, siyasi veya kültürel bağlam nedir? İkincisi, katılımları ne kadar anlamlı ve neden katılıyorlar? Üçüncüsü, araştırmanın hangi aşamasına/aşamalarına ve hangi araçlarla katılıyorlar? Dördüncüsü, kimler katılıyor ve marjinalleştirilmiş grupların çeşitliliği ve eşitliği söz konusu mu?

Hangi metodolojik yaklaşımın yaşlılarla katılımcı araştırmayı destekleyebileceğini incelediğimde, yaşlılar tarafından gündeme getirilen konuları gerçekten ele almayı amaçlayan katılımcı araştırmanın, ilk olarak, hedeflenen nüfus tarafından önceki araştırmalarda ortaya çıkan sorunları ele almaya olanak tanıyan uzun vadeli bir araştırma perspektifine ihtiyaç duyduğu sonucuna varıyorum. İkinci olarak, katılımcı araştırma, uyarlanabilir bir araştırma yaklaşımına ve dolayısıyla araştırma katılımcıları aracılığıyla ortaya çıkan yönelimleri esnek bir şekilde ayarlamak için alan bırakan bir araştırma planına ihtiyaç duyar. Bu, araştırma sürecinin ilerleyen aşamalarında hedefe odaklanmaya olanak tanıyacak kadar geniş bir tematik başlangıç yapılmasını gerektirir. Üçüncü olarak, metodolojik yaklaşım, farklı yaşlı yetişkinler arasında eşitliği sağlamak için ortaya çıkan çeşitliliğe (örneğin farklı sağlık sorunları, engellilik, cinsiyet, sosyo-ekonomik ve göçmenlik geçmişi vb) ve kesişen yönlere (örneğin görme engelli, yaşlı kadın, yerel dili konuşmayan) yakından bakmayı gerektirir. Hakkaniyet, "insan grupları arasında, bu gruplar ister sosyal, ekonomik, demografik veya coğrafi olarak isterse eşitsizliğin diğer boyutlarıyla tanımlansın, adil olmayan, önlenebilir veya düzeltilebilir farklılıkların

olmamasıdır" (World Health Organization, 2022). Dördüncü olarak, araştırmacılar olarak, yaşlı yetişkinlerin katılımını ve/veya onlara en yakın olanların katılımı yoluyla temsil edilmelerini sağlamalı ve ilerletmeliyiz, ancak ilgili tüm kişilerin / grupların çıkarlarının farkında olmalıyız. Beşinci olarak, metodolojik yaklaşımın toplumsal düzeyi dikkate alması ve hangi söylemlerin etrafta olduğunu ve hangi yasal, eko-nomik, politik, kültürel yönlerin dikkate alınması gerektiğini sorması gerekir.

Tüm bu unsurlara odaklanmayı sağlayan umut verici bir metodolojik yaklaşım etnografidir (Silverman, 2017). Sosyal Antropoloji kökenli olan etnografi, hem katılımcı gözlem yöntemlerine hem de etnografik çalışmanın ürünü olan yazılı rapora atıfta bulunur. 1980'lerin sonlarından itibaren etnografi yapan antropologlar, temsil, ortak araştırma vb. konular hakkında ("kriz") bir tartışma başlatmışlardır. Derinlemesine gözlemsel (etnografik) bir çalışma, katılımcıların perspektiflerinin hakkını veren bir sosyal ortam raporu üretmeyi amaçlar. Empatik ve ayrıntılı bir betimleme, kendi içinde ilginç olsa bile yeterli değildir; "içeriden" betimleme aynı zamanda teorik bir betimleme (kalın betimleme) olmalıdır. "İçeriden" bakış, sosyal hayata analitik bir yaklaşım sunan "dışarıdan" bakışla birleştirilmelidir. Yaşlı yetişkinler ve "saha" ile araştırmacılar arasındaki sürekli empatik etkileşim sayesinde, insanlar araştırmayı etkileyebilmelidir.

Sonuç olarak, sunulan düşünceler, katılımcı yeniden araştırma yaklaşımlarından (genellikle örtük olarak) yaşlı yetişkinlerin ne tür ve nitelikte katılımını anladığımızı ve bu katılımın metodolojik olarak nasıl ele almamız gerektiği konusunda ne gibi çıkarımları olduğunu açıklığa kavuşturmaya yönelik temel ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Bibliyografya

Arnstein, S. R. (1969, 1969/07/01). Vatandaş Katılımı Merdiveni. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224. <https://doi.org/10.1080/01944366908977225>

Cornwall, A. (2008, 2008). 'Katılım' kavramını açmak: modeller, anlamlar ve uygulamalar. *Community Development Journal*, 43(3), 269-283.

Kastner, M., Tricco, A. C., Soobiah, C., Lillie, E., Perrier, L., Horsley, T., Welch, V., Cogo, E., Antony, J., & Straus, S. E. (2012). Bir inceleme yapmak için en uygun bilgi sentezi yöntemi nedir? Kapsam belirleme incelemesi için protokol. *BMC Medical Research Methodology*, 12(114). <https://doi.org/https://doi.org/10.1186/1471-2288-12-114>

Morgan, M., & Lifshay, J. (2012). Halk sağlığında toplum katılımı merdiveni. M. Minkler (Ed.), *Community Organizing and Community Building for Health and Welfare içinde* (3. baskı, s. 437-439). Rutgers Üniversitesi Yayınları.

Popay, J., Williams, G., Thomas, C., & Gatrell, T. (1998, 1998/09/01). Sağlıkta Eşitsizliklerin Teorileştirilmesi: Meslekten Olmayan Bilginin Yeri [<https://doi.org/10.1111/1467-9566.00122>]. *Sociology of Health & Illness*, 20(5), 619-644. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/1467-9566.00122>

Rowe, G., & Frewer, L. J. (2005, 2005/04/01). Kamu Katılımı Mekanizmalarının Bir Tipolojisi. *Science, Technology, & Human Values*, 30(2), 251-290. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/0162243904271724>

Shivji, I. (2004, 2004/08//). Tanzanya'daki STK'lar üzerine düşünceler: Ne olduğumuz, ne olmadığımız ve ne olmamız gerektiği. *Development in Practice*, 14, 689-695. <https://doi.org/10.1080/0961452042000239832>

Silverman, David. 2017. Nitel Araştırma Yapmak. Beşinci baskı. ed. London Thousand Oaks, California: SAGE Publications Ltd.

Birleşmiş Milletler. (2020). COVID-19 İyileşmesi için BM Araştırma Yol Haritası - Daha Adil, Dirençli ve Sürdürülebilir Bir Gelecek için Bilimin Gücünden Yararlanma.

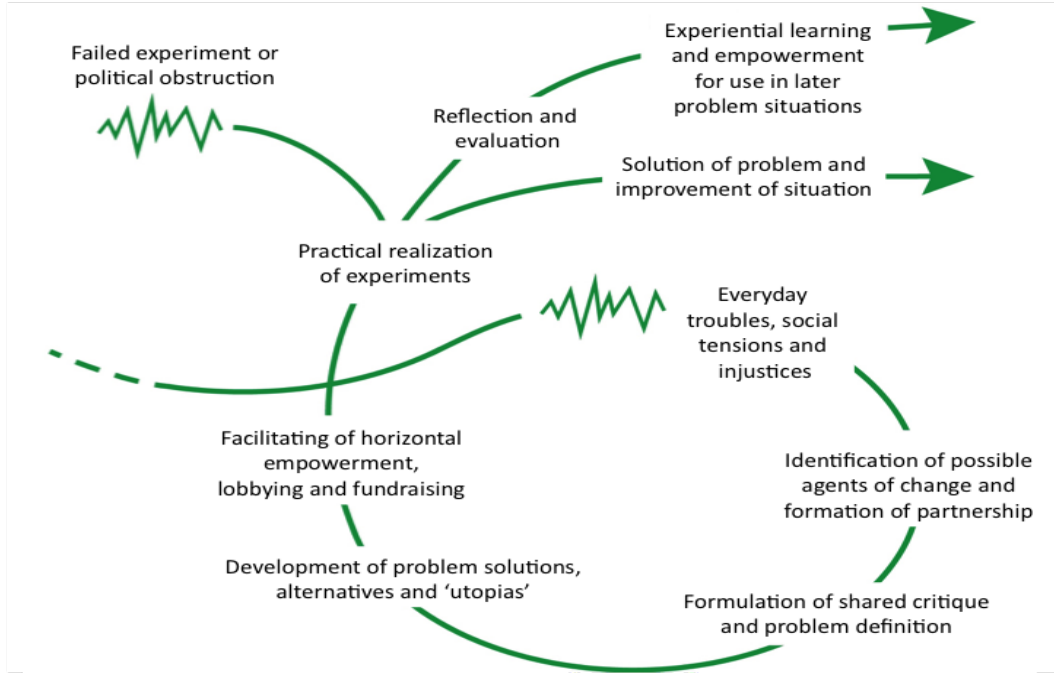
Dünya Sağlık Örgütü, W. (2022). Sağlıkta Eşitlik. https://www.who.int/health-topics/health-equity#tab=tab_2

John Andersen, İnsan ve Teknoloji Bölümü. Roskilde Üniversitesi Danimarka.

Katılımcı eylem araştırmasının (KYA) vaatleri

Eylem araştırmacıları kendilerini 1. Demokratik değişime ortak bir bağlılık temelinde sosyal adalet ve vatandaşların güçlendirilmesi için çalışan sosyal aktörlerle birlikte bilginin ortak üreticileri olarak görürler) 2. Eylem araştırması, dünyayı anlamak ve değiştirmek/dönüştürmek arasındaki bağlantının altını çizer. 3. Dolayısıyla katılımcı bilgi, aktörlerin dinamik bir eylem, düşünme ve kolektif araştırma süreci aracılığıyla deneyimlerini paylaşmak için bir araya geldiği ve aynı zamanda yeni bilgi ürettiği bir sürecin ürünü haline gelir (Brydon- Miller, 2014)

Eylem araştırması, Roskilde Üniversitesi'nden Martin Frandsen tarafından zekice özetlenen deneysel öğrenme süreçlerinin kolaylaştırılması olarak görülebilir (John Dewey'in ayak izleri):

Kaynak: Frandsen ve Andersen, 2019

Roskilde Üniversitesi'nde, yaşlı bakımında artan insanlık dışı olumsuz bir sarmalı değiştirmek ve hem sakinler hem de çalışanlar için insani sosyal ilişkileri iyileştirmek amacıyla pratik ve kolektif vizyoner alternatifler geliştirmek amacıyla huzurevlerinde eylem araştırması ile çalıştık. Bağlam, kamu medyasında yaşlı bakımında ihmalle ilgili olumsuz bir söylemdi. Skandallar medyada yer aldı. Yetersizlik ve insanlık dışı bakım uygulamalarıyla suçlanan çalışanlar.

Eylem araştırması ve katılımcı yaklaşımlardan elde edilen genel deneyimler - özellikle yaşlı yetişkinlerin güçlendirilmesini kolaylaştırmak için hemşirelikte yapılan eylem araştırması özetlenebilir

İlk adım, mevcut durumun yarattığı hayal kırıklığını ve eleştiriyi 'kolektifleştirmek' ve belgelemek ve - bireysel ve kolektif güçsüzlükten kolektif güçlenmeye/değişim için kolektif eyleme geçişi kolaylaştırmaktır.

İkinci adım, alternatifler için somut vizyonların ifade edilmesi ve geliştirilmesidir - örneğin, yaşlılara yönelik bakım çalışmalarında sosyal kalite, siyasi ve idari karar alma ve yönetimde yaşlı vatandaşların sesinin güçlendirilmesi.

Üçüncü adım, günlük uygulamalarda, kurumsal yapıda vb. devam eden bir kolektif öğrenme ve birlikte yaratma sürecinde somut değişiklikleri müzakere etmek ve uygulamaktır.

Zorluklar ve ikilemler, hem çalışanların hem de sakinlerin ihtiyaçlarının entegrasyonuna odaklanmak ve sakinleri katılımcı projelere dahil ederek onları güçlendirmek olabilir. Katılımcı

araştırmadaki bir diğer zorluk: karar vericiler, daha geniş kamuoyu vb. karşısında savunuculuk rolü olabilir.

Bibliyografya

Andersen Andersen, J., & Bilfeldt, A. (2013). Kamusal yaşlı bakımında sosyal inovasyon: eylem araştırmasının rolü. F. Moulaert, D. MacCallum, A. Mehmood, & A. Hamdouch (der.) içinde: Sosyal İnovasyon Üzerine Uluslararası El Kitabı: Kolektif Eylem, Sosyal Öğrenme ve Disiplinlerarası Araştırma. Edward Elgar Yayıncılık.

Andersen, J., & Siim, B. (2004). Kapsayıcılık ve güçlendirme politikaları - toplumsal cinsiyet, sınıf ve vatandaşlık. Palgrave

Andersen, J. ve Bilfeldt, A. (2016), "Action research in nursing homes", Action Research, Vol. 14 No. 1, pp. 19-35, DOI: 10.1177/1476750315569082, Sage

Andersen, J. ve diğerleri (2021), "How can urban design and architecture support spatial inclusion for nursing home residents?", in Walsh et.al Social Exclusion in Later Life - Interdisciplinary and Policy Perspectives

Brydon-Miller, M ve diğerleri (2014) The Sage Encyclopedia of Action Research, Sage, Londra, Birleşik Krallık.

Brydon-Miller, M., Greenwood, D. ve Maguire, P. (2003), "Why action research?", Action Research, vol. 1, pp. 9-28.

Brydon-Miller ve Ortiz Aragón (2018): Eylem araştırmacısının 500 şapkası.

Bilfeldt ve Andersen ve diğerleri. Den ufærdige fremtid - Aktionsforskningens potentialer og udfordringer .Açık erişim: <https://vbn.aau.dk/da/publications/den-uf%C3%A6rdige-fremtid-aktionsforskningens-potentialer-og-udfordrin>

Frandsen, Martin Severin ve Andersen, John (2019) : Planlama Eğitiminde Eylem Araştırması - Roskilde Üniversitesi'nde Problem Odaklı Proje Çalışmalarından Deneyimler . In, M. & Jørgen Bloch-Poulsen, J. (red.). Açık Erişim. Aalborg Universitetsforlag. Yükseköğretimde Probleme Dayalı Öğrenme Dergisi, Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Şehirler için PDÖ Özel Sayısı. DOI: <https://doi.org/10.5278/ojs.jpblhe.v7i1.2656>